

Քաղաքական վերնախավ դառնալու հավակնությամբ

«Արժանապասկություն, ժողովրդավարություն, հայրենիք» դաշինքը ներկայանում է

Այս ու ծախ ուժերը միավորած, բազում լիդերներով այս դաշինքը նորընթաց խորհրդարանում իր անկյունը նվաճելու լուրջ մտադրություններ ունի: Նախորդ ընտրություններում կիչ էր մնում, որ դաշինքի սիրելի կազմող «Արժանապասկության» հասանքի 5 տոկոսի սահմանագծին: Չհասավ, հիմա դաշինքը լրացնելու հույս ունի: Կուսակցության երկրորդ (կամ առաջին) նշանավոր դեմքը՝ Արմեն Դարբինյանը երկ լրագրողներին թվարկեց դաշինքի առանձնահատկությունները, որ այլ խոսքով բարեմասնություններ կարելի է անվանել: «Արժանապասկություն, ժողովրդավարություն, հայրենիք» (ԱԺԳ) դաշինքն իրեն հա-

ճառ է դարձել, որ երկիրը հայտնի դիսկալին գոտում: Ընտրությունների արդյունքում իրադրությունները մարմին ակնկալելը դժվար է, քանի որ Հայաստանում ընտրությունների որակի մեկնումը է ձեռնարկել: Սինդեռե դրանք միջին լինեն ոչ թե մեծահասակ, այլ ֆառաֆակա մրցակցության գործընթացներ: Մեր ընտրականության մյուս վստահավոր առանձնահատկությունը Լ. Դարբինյանը համարում է «Ֆյուրերիզմի» երևույթը, այստեղ ասած բուրգային իրողությունը մեծապես երևում է միայն ամբողջ, որի գլխին մեկ անձ է կանգնած: Այնուամենայնիվ, «ԱԺԳ»-ն համարում է, որ խորհրդարանական ընտրություններում է մտավորականություն մու-

մարում է մտավորականության մու- նեցնել, որին վերջինս գործող էլ է խորհրդարան: Իրենց համոզմամբ, հայ ֆառաֆակա մտայնության նոր դաս- մության մեջ առաջին անգամ երկու կուսակցությունները միավորվել են ոչ թե կոնյունկտուրային հեն- րով, այլ գաղափարական ընդհան- րությամբ: «Մենք կոնսերվատիվ ուժ ենք, առաջարկում ենք լուծումներ եւ ֆառաֆակա ու մասնագիտական լիդերներ ունենք բոլոր ասպարեզներում», ասում է Արմեն Դարբինյանը: Իրեն հերթական բարեմասնություն նվաճելու նպատակով «Վարկաբեկ- ված չլինելու» փաստը, քանի որ ի- րենք ասել են բացառապես այն, ինչ կարելու են համարել: Դաշինքի կազմում «օլիգարխներ» չկան, «քա- նի որ ֆառաֆակա կուսակցությունը երբեք չլինի է զբաղվի բիզնես- սով» (իսկ կուսակցության առաջնորդները կարող են): Այս հանգամանքը հասկառառ ընդգծեց Լյուդմիլա Դարբինյանը: Քաղա- ֆակա Երևանի վրա մեծահասակի գերիշխումը, ըստ սոցիոլոգի, դաս- րը թեք է անցնեն միջազգային չա- փանիցներին համադասարան, եւ դրա համար թեք է ձեռնարկել ամեն հնարավորը: ԱԺԳ-ն խոստովանում է ծայրահեղ բնորոշումներին: Իրենք փրկության կան հակաճգնաժամային ծրագիր չեն առաջարկում: Իրենց բարեմ- րողությունների սասարումն է, եւ սեա- կանորեն, եւ գործադիր իշխանու- րությունում իրենք ֆառաֆակա նոր մեակույթի կրողներ են: Իրեն ֆառաֆակա ներկա ըն- քացի բնորոշ դաշինքի ղեկա- վարները նեցնեն արեեսական, կեղծ իրողությունների առկայու- րությունը, երբ սոցիալական ոլորտից մղվածները հեռու կուսակցություն- ներն ու թեկնածուները դրանց ջա- հակիր են ներկայանում անհրակա ն խոստումներով մոլորեցնելով ընտ- րողին: Անկախ ամեն ինչից, ԱԺԳ-ն, այդուհանդերձ, հույս ունի, որ հա- սարակությունը խելոք է այնքան, որ զանազանի ուժերին ու արժանա- վորին, այսինքն՝ նաեւ իրենց:

ԿԱՐՈՆ ԳԱՆԵՆՅԱՆ

«Մասնատարական փոփոխությունների փաթեթը ՀՀԳ ժապերն է»

Ահազանգում է ՀՀԿ-ն

Երեկ ՀՀԿ ներկայացուցիչները մամլո ասուլիս էին հրավիրել հայտարարելու, որ սահմանադրական փոփոխությունների հանրակրթի ստատոգ փաթեթը կուսակցությունը գնահատում է որպես դավադրություն մեծահասակության հիմքերի եւ սեփական ժողովրդի դեմ: ՀՀԿ-ն գտնում է, որ դրանում «կս- րուկ սահմանափակված են մարդու եւ ֆառաֆակա՝ գործող սահմանադրու- րյամբ ամրագրված դրույթները»: Ու «նման սահմանափակումների դեմ- րում», ըստ ՀՀԿ-ի, մահադատի վե- րացումը չի կարող դիվել մարդու ի- րավունքների դաշինք բարելավման, ես րաբարակությունների կասարման համաեեսուում: «Ուստի սա առաջին հերթին հոկեեսներին 27-ի ոճրագործե- րի թախանը կասարելու, նրանց հո- վանավորելու հերթական ֆայլն է»: Նախկին իշխանական կուսակցու- րյունը համոզված է, որ սահմանադ- րական փոփոխությունների փաթեթը երկրի նախագահի համար անսահմա- նափակ իրավունքներով միաթեքի կարգավիճակ է նախատեսում, իշխա- նության երեք թեերը վերածված են միաթեքի կամը կասարող անդաես- րան մարմինների, վերացված են ա-

ԼԵՒԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

կարգերը նույն խնդրի վերաբերյալ արթեր բաներ են ասում: Ի վերջո, միաձայն վեարկությամբ հաստատվեցին նաեւ օրակարգի 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ հարցերը: Օրակարգի վերջին հարցը վերաբե- րում էր վեասուփի ձեւը հաստատե- րում, եւ նախագիծը ներկայացրեց ԿԸԳ անդամ Չավեն Պլուզյանը: Հա- մաձայն նախագիծը, այս ընտրու- րյուններում վեասուփը կլինի ուղ- ղանկյուն զուգահեռանիս, 700

ԿԸԳ-ն վերադարձավ ոչ թափանցիկ փեասուփերին

մմx500 մմx500 մմ չափերով, վեա- սուփի ձեղի լայնությունը 3 մմ, եր- կարությունը՝ 100 մմ: Այնուհետեւ, ըստ որոշման նախագիծը, նվաճում է, որ թույլատրելի լինի վեասուփերի չափերի շեղումը 10 տոկոսի չափով, հնարավորության դեմում վեասու- փերը թասասուփե թափանցիկ նյու- րից: Այս հարցի կառակցությամբ հանձնաժողովը երկար րնարկում ունեցավ: Նախ առաջարկը ներկա- յացնելով Չավեն Պլուզյանը առա- ջարկեց ԿԸԳ նախագահին, որ եղած մոտ 10-օրյա ժամկետում թափանցիկ վեասուփեր ձեռք բերելու հնարավո- րությունները սուուգի: Այս կառակ- ցությամբ ԿԸԳ նախագահ Արսակ Մահրադյանը նեցե, որ արդեն 3 ա- միս բանակցություններ վարել են եւ, ցավով, չի գտնվել հնարավորություն, որոեսգի դոնորների սրամարած գումարով հնարավոր լինի թասաս- սել անհրաժեես չափի թափանցիկ վեասուփեր: Խնդիրն այն է, որ մայիսի 25-ի ընտրությունների ժամանակ վեա- րերիկներ կլինեն եւ կուսակցական ցուցակի, եւ մեծամասնական թեկ- նածուների, եւ հանրակրթի կառակ- ցությամբ: Եվ քանի որ այդ բոլոր վեաթերիկները հնարավոր չի լինի սեղավորել նախկին թափանցիկ վեասուփերում, ուստի անհրաժեես- սություն կա թասասուփու Եաա ա- վելի մեծերը: Այնուհետեւ ԿԸԳ անդամները սկե- ցին րնարկել նախատեվող վեա- սուփի ձեղի լայնության, ինչպես

Վերախնդիր դասարանը մերժեց Ուրբեր Քոչարյանի սեղեկանքներն անվավեր ճանաչելու թախանը

Երեկ վերախնդիր դասարանը սկեց Ուրբեր Քոչարյանի վերջին 10 սարում ՀՀ ֆառաֆակա հանդիսանալու եւ Հա- յաստանում մեեսաթես րնակվելու մա- սին սեղեկանքներն անվավեր ձանա- չելու թախանըով վերախնդիր բողոքի րնությունը: 6 դիմումասուներից 2-ը րացակայում էին: Մյուս 4-ից հիմնա- կանում խոսեց Արսակ Չեյնայանը: Մի քանի հարց էլ ներկայացրեց Արա- սի Արակյանի լիազոր ներկայացու- ցիչը: Արսակ Չեյնայանը նախ ղնեց իրենց ներկայացրած թախանքները: Այնուհետեւ անցնելով գործի րնու- րյանը՝ դասարանը որոեց չներկա- յացած դիմումասուների մասով գոր- ժը չրնել: Ըստ Արսակ Չեյնայանի, փեերվա- րի 13-ի Կեեսրոն եւ Նոր-Մարաե հա- մայնների առաջին աշյանի դասա- րանի վճիռը հիմնավոր չէր, քանի որ ներին գործերի անձնագրային եւ վի- ճանքի վարչության սված սեղեկ- կանքները Ուրբեր Քոչարյանի վերջին 10 սարում ՀՀ ֆառաֆակա լինելու եւ ՀՀ-ում մեեսաթես րնակվելու մասին անօրինական են: Դիմումասուի ներկայացմամբ, հանրաթեսության նախագահի թեկ- նածուներին գրանցելիս ԿԸԳ-ն հիմք է ընդունել այդ սեղեկանքները: Մինչ- դեռ, ըստ ղրն Չեյնայանի, հայտնի է, որ Ուրբեր Քոչարյանը համաձայն օ- րենսդրության չի դիմել ՀՀ ֆառաֆա- ցիության սասանալու, չի եղել ՀՀ նա- խագահի նման հրամանագիր: Ուրբեր Քոչարյանը, Արսակ Չեյնայանի խոս- րեով, չի եղել նաեւ ՀիւՄՅ ֆառաֆա- ցի, եւ որպես ԼԳԳ ֆառաֆակ, 1994 թ. եղել է այդ երկրի նախագահ: Ըստ վերախնդիր բողոք ներկայաց- ղողների, Քոչարյանը միայն 1997-ին է սեղափոխվել Հայաստան՝ մինչ այդ րնակվելով ԼԳԳ-ում: Արսակ Չեյնա- յանը, անձնագրային եւ վիճանքի վարչության՝ դասարանում ներկա-

PHOTOLURE

Ա. Հ.

Վերահասարան

ԱՎԼԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Լույս արարող վերահասություններ

«Համաժառանգաբար մանկական փոխադասման հիմնադրամի» երեւանյան գրասենյակի ակտիվ գործունեության շնորհիվ շատ շատ վերականգնված հիմնադրամի ֆինանսավորած առաջին վերահասությունները: Քրիստինեի, Անահիտի եւ Սուրենի համար առաջիկա վերահասությունները համարժեք են... լույսի արարման: Չէ որ նրանց համար աշխարհի գույները խիստ սահմանափակ ու սխուր են՝ կտրուկ շրջանակված սեփական ստիպանքի, լույսի ու խավարի սահմաններում:

Երեւանի 8-րդ հիվանդանոցի մանկական ակադեմիական բաժանմունքի վարիչ Ահարոն Գաբրիելյանի կարծիքով, օտերաշիվ միջամտությունն անխուսափելի է, որովհետեւ «եղբերաբարձր մոլորումն ախտաբանական ընթացումն առավել վաթարացման, ընդհուկ կուրացման միտում ունի: Այս երեխաների ստուգողական վերականգնման փորձեր նախկինում չեն եղել, չնայած վնասվածների հետեւանով, ինչպես նաեւ ծեղրերով մեծ հիվանդությունները լիովին ենթակա են բուժման: Վստահ եմ, որ ամեն ինչ բարեհաջող կավարձվի», ասում է Ահարոն Գաբրիելյանը:

Մանկական փոխադասման հիմնադրամներին աջակցելը իրենց բարոյական դասեր են համարում շատ երկրներ: Եվ խնդիրը միայն այնքան անհրաժեշտ դեմքերի միջոցների հայտարարումը չէ: Պարզապես երեխաների եւ հասկալի հիվանդ երեխաների դասընթացումը ցանկացած մոտեցում դիտարկվում է նախ եւ առաջ մարդասիրական, բարոյական սեանկյու-

նից: Յուրաքանչյուր հիվանդություն դասարանում է աղբյուրների իր ծանր կանոնները: Երեխայի թույլ ստուգողական, առավել եւս կուրության դասընթացը սահմանափակումներից ծեղրազատվելը երջանկություն է ծնողի համար: «Ամեն օր արթնանում եմ այն մտքով, որ իմ փոքրիկ լույսից միայն կկոցում է աչքերը: Չէ որ նա չի տեսնում այս գույները աշխարհը: Մի՞թե հնարավոր չէ ոչինչ անել»:

Ի հուսադրումն շատ ծնողների եւ երեխաների՝ «Համաժառանգաբար մանկական փոխադասման հիմնադրամի» երեւանյան գրասենյակի գործունե աջակցությամբ կֆինանսավորվեն առաջին վերահասությունները: Հետեւում են մնացել փոխադասման օրենքի ընդունման դժվարությունները, բազմաթիվ հանդիմանումներ, գույցները բուժաժառանգների, իրավաբանների, հոգեւոր հայրերի հետ: «Այո, հայ մարդու մտածելակերպին դեռեւս խոր է փոխադասման գաղափարը: Մահվանից հետո օտար ու հեռավոր անձանքին առողջություն կամ կյանք տարգելելու միտքը հեծոտությամբ չի ընկալվում: Մակայն ցանկացած, անգամ ֆարցած մտածելակերպը տեղի կսա իրական գործերին ու ակնհայտ արդյունքներին», ասում է հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Սարիա Եզանյանը:

Մանկական փոխադասման ոլորտը բազում խնդիրներ ունի ողջ աշխարհում: Հայ հասարակությունը եւս իր դասերն է համարում աջակցել մեծ հիմնադրամներին: «Համաժառանգաբար մանկական փոխադասման հիմնադրամն» իր առաջին

ֆայլերն այս աստիճանում կկսի ստուգողական օրգանների փոխադասման կարիք ունեցող երեխաներից: Ասել է թե լույսի ու գույնի արարումից: Այդ նպատակով մայիսի 2-ին երեւանի կոնսերվատիվայի Ա. Շիրինյանի անվան օպերային ստուգողական կայանալիք բարեգործական միջոցառմանը կմասնակցեն նաեւ համադասարանական ճանաչված մշակութային գործիչներ, դասական ու էստրադային այնպիսի ճանաչված հանույթներ, ինչպիսիք են «Շել» դաճանուրային ռիթմ, երգի ղեկավար Թատևուր, բազմաթիվ սիրված երգիչ-երգչուհիներ: Բարեգործական միջոցառման իրենց գործունե աջակցությամբ կստանան Հայաստանում հավասարազրկված դիվանագիտական կորուսի ներկայացուցիչներ, բարձրաստիճանի հյուրեր, լույսի ու գույնի իրափոխ տղայուհի փոքրիկ Անահիտը, Սուրենը եւ Քրիստինեն...

«Նման հիմնադրամներին հասկալի կանանց ակտիվ մասնակցությունն ու աջակցությունը խիստ բնական եւ օրինաչափ եմ համարում. ասում է հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի ղեկավար անդամ Տիգրան Օսկանյանը: Չէ՞ որ մենք նախ եւ առաջ մայրեր ենք, ամենասովորական մայրիկներ, որոնք երջանիկ են նախ եւ առաջ իրենց երեխաների առողջությամբ ու երջանիկ ժողովներով: Հավանաբար շատ շատ ընդունակ ենք շնորհիվ այս փոքրիկների դեմքերի վախճանումն ու երկչոտ արտահայտությունը կփոխվի ու կձեռնարկ մանկական լուսավոր ժողովը: Մի՞թե սա երջանկություն չէ»:

ԱԶԳԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Վերջին երեք տարում ֆաղցկեղով հիվանդների թիվը Լոռու մարզում գրեթե կրկնապատկվել է

Չնայած իրականացվող բազմաթիվ ծրագրերին՝ ֆաղցկեղով հիվանդների թիվը մեր համադասարանում անընդհատ աճում է: Բացառություն չէ նաեւ Լոռու մարզը: 2000 թվականին մարզի ուռուցքաբանական դիտարկումները գրանցված էր 1000 ֆաղցկեղով հիվանդ, իսկ այս տարի այդ թիվը հասել է 1906-ի:

Ի՞նչն է հիվանդության անսովոր աճի դասձեռք, ի՞նչ հիմնահարցեր կան, որոնք լուծման կարիք ունեն: Զուգացնելով դիտարկումների տնօրեն Ավետիսյան Զարգարյանի հետ:

Նա տեղեկացրեց, որ գրանցված հիվանդների 64 տոկոսը կանայք են, որոնք հիմնականում կրծագեղձի ֆաղցկեղ ունեն: Քիչ չեն նաեւ չարորակ գոյացությունները կանանց սեռական օրգաններում:

Տղամարդկանց շրջանում գերակշռում է թոքերի ֆաղցկեղը, որով տարածված է 60 տոկոսը ծխողներ են: Ընդհանուր առմամբ հիվանդության վաղեմությունը 1-20 տարի է: Այս տարվա անցած 4 ամսում դիտարկումները արդեն 90 հիվանդ է գրանցվել, որոնցից 82-ը չարորակ ուռուցք ունի:

Ավելի հաճախեցող է դարձել հիվանդությունը երիտասարդների, նույնիսկ երեխաների շրջանում: Օրինակ, անցած տարի գրանցված 384 չարորակ ֆաղցկեղով հիվանդներից 11-ը եղել են երեխաներ, որոնցից մեկը՝ 3 տարեկան:

Տիկին Զարգարյանը հիվանդության առաջացման բազմաթիվ դասձեռքերից ընդգծեց մթնոլորտի աղտոտվածությունը, սննդի մեջ դարձանակվող վնասակար իմիտական բաղադրությունները եւ սրբեսային իրավիճակները, որոնք անխուսափելի են բնակչության մեծ մասի համար:

Եթե հիվանդությունն ախտորոշվում է վաղ շրջանում, հաճախ հնարավոր է լինում կանխել հետագա զարգացումը: Իսկ վաճառումն ախտորոշման հնարավորություն

չկա: Դիտարկումները գոյություն չունի որեւէ ախտորոշիչ սարք, անգամ սոնոգրաֆիկ, որով հնարավոր լինի հետազոտել հիվանդին:

Համաբուժարանում բժիշկը հիվանդության կասկածանքով ֆաղցկեղով հիվանդներն է դիտարկում, այստեղից էլ՝ հյուսվածաբանական հետազոտության, որի հնարավորությունը կա միայն երեւանում եւ Գյումրիում: Նյութական դժվարությունների դասձեռքով բազմաթիվ հիվանդներ չեն կարողանում մեկնել այդ ֆաղցկեղ, լիարժեք հետազոտությունը ձգձգվում է այնքան, որ հաճախ այլեւս հնարավոր չի լինում փրկել նրանց կյանքը կամ գոնե երկարաժամկետ:

Դիտարկումների հիմնահարցերը չեն սահմանափակվում բուժարանային բազմաթիվ բացակայությամբ: Այն արդեն 15 տարի գործում է սնակներում, ուր չկան ախտաբանային տարրերի դիտարկումներ, անգամ չի գործում կոյուղին: Իսկ հիվանդների հոսքն անընդհատ ավելանում է:

Ավելորդ է խոսել նաեւ ստացիոնար բուժման մասին: Շուրջ 400 հազար բնակիչ ունեցող Լոռու մարզը վաղուց արդեն ղեկ է ունենալով ուռուցքաբանական ժամանակակից դիտարկումներ ախտորոշման եւ բուժման բոլոր հնարավորություններով: Մակայն մեծահասակ հասակակից հիմնականում կենտրոնացված են մայրաքաղաքում, քանի որ այս ոլորտում եւս անստանալիս են բնակչության շատերը: Նույնիսկ այս Տիգրան բուժօգնականները դիտարկում են միայն որոշեալ ախտաբանական փոփոխությունները: Իսկ ինչ ասել է ղեկավարները եւ ինչպես է իրականացվում:

Տարբերությամբ գիտաժողովների, ծրագրերի շնորհանդեսների, երկար ու ծից սեմինարների ղեկավար չզգացող մեր համադասարանում միայն դիտարկում է այն իրողության գիտակցումը, որ Հայաստանը միայն մայրաքաղաք երեւանը չէ:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻՎԱԳՅԱՆ

Փոփոխություններ հիմնական օրենքի «Մահմանադրական կարգի հիմունքներ» գլխում

Մահմանադրության հանրամիտին ընդառաջ

Մայիսի 25-ին խորհրդարանական ընտրությունների հետ կայանալու է նաեւ Աժ հավանության արժանացած սահմանադրության փոփոխված տարբերակի համաձայն: Չնայած դրան, անհրաժեշտ տեղեկացվածության դասընթացում զգացվում է: Մարդիկ տասնկերպում չունեն ինչին են այդ կամ ոչ ասելու: Հետեւաբար լայն տեղեկացվածություն է անհրաժեշտ աղաճակել, ինչին ծեղրամուխ կլինի «Ազգ» իր հնարավորությունների չափով: Անդրադասարանային սահմանադրության բարեփոխված տարբերակի գույներին առանձին-առանձին, կփորձեն համեմատել նոր նախագիծը գործող սահմանադրության հետ:

Ինչպես հայտնի է, սահմանադրության առաջին գլուխը սահմանադրական կարգի հիմունքների մասին է, որտեղ ամփոփվում են մեր դասարան, ժողովրդի առաջնահերթ հետադասարանները եւ որդեգրած զարգացման ուղին, հիմնարար սկզբունքները: Այսու գլուխներն ըստ էության կոչված են իրավական սկզբունքային մեխանիզմների առաջադրմանը աղաճակելու դրանց գործարկումը:

Համեմատած գործող սահմանադրության հետ, փոփոխությունների նախագիծում եական տարբերություններ կան, ավելացվել են նոր ենթակետեր, որոնց անդրադասարանում են առանձին-առանձին:

Առաջին, հոդված 5-ում, որը ներկայացնում է իշխանությունների տարանջատվածության սկզբունքը, ավելացվել է նաեւ նրանց հավասարակշռման գաղափարը, որով փաստորեն իշխանությունների փոխադարձ հակակշռման մեխանիզմ է առաջարկվում, եւ որն ընկած է հետագա գլուխների հենքում:

Երկրորդ, հոդված 7-ում ավելացվել են երկու ենթակետեր: Դրանցից առաջինը սկզբունքորեն նոր է, վերաբերում է հայկական եկեղեցու դերին ու նշանակությանը: Հստակ նշվում է, որ եկեղեցին անջատ է դասարանից, թեեւ հասկանալի չի դասնում նրա զբաղեցնելի դիրքի խնդիրը: Ըստ այդ ենթակետի, Հայաստանը որոշեալ դասարանային կեղեցու դերը հայ ժողովրդի հոգեւոր կյանքում, ազգային ինքնության դասարանային գործում: Դա նշանակում է, որ չնայած Հայաստանը երազային է օրենքի սահմաններում գործող բոլոր կրոնական կազմակերպությունների գործունեության ազատությունը, սակայն Հայ առաքելական եկեղեցու նշանակությունը կենսական է համարվում հայ ժողովրդի համար:

Երկրորդ ենթակետը հստակ արձանագրում է, որ «զինված ուժերը ֆաղափական հարցերում դասարանում են չեզոքություն եւ ֆաղափական վերահսկողության ներքին են»: Թե ինչ է նշանակում հասկալի վերջին հասկացությունը, թե՛րեւս թողնվում է օրենքներով կարգավորմանը: Դա նշանակում է նաեւ, որ ֆաղափական հարցերում նվազեցվում է նախագահի՝ զինված ուժերի հրամանատար լինելու իրավունքը:

Իսկ ընդհանուր 7-րդ կետով սահմանվում է, որ համադասարանում ճանաչվում է գաղափարական բազմակարծությունը, ինչը նոր հասկացություն է սահմանադրության մեջ:

Երրորդ, հետադասարանային մոտեցում է որդեգրվել 8-րդ հոդվածում, որը երազային է շատերի կողմից հարաբերությունների սկզբունքներով ազատ սնեվարումը: Ավելացվել է մի կետ, որով մեծահասակի խնդիրը դրվում է օրենքի կարգավորման վրա՝ ավելի ճկուն դարձնելով իրավաբանական հարաբերություններն այդ ոլորտում: Փաստորեն, սահմանադրության նոր խմբագրված տարբերակը չի արգելում մեծահասակներին: Չորրորդ, ըստ էության ամենակարեւոր փոփոխությունը կապված է 11-րդ հոդվածի հետ, որը եւս ենթա-

կետներ ունի: Բուն 11-րդ հոդվածն ամրագրում է. «Հայկական սփյուռքի հետ կապերի ամրապնդում»: Գործող սահմանադրությունն ընդհանրապես չի շեշտվում սփյուռքի հետ հարաբերությունների խնդիրը, միայն այլ երկրներում հայկական դասարանային կազմակերպություններն է հայ կրթական ու մշակութային կյանքի զարգացմանը նպաստելու դասարան: Նոր սահմանադրության հիմնական նշանակությունն այն է, որ ի վերջո սահմանադրական մակարդակի խնդիր է դասնում սփյուռք-Հայաստան հարաբերությունների հանգամանք, որն ուղղակի ենթադրում է իրավական կարգավորում սահմանել այդ ոլորտում: Դա կնոյապես Հայաստան-սփյուռք հարաբերություններում առկա հիմնախնդիրների վերահանում եւ լուծումների առաջադրում:

Ուղղակի վերոնշյալի հետ է առնչվում նոր հոդված 11.3-ը: Այն բառացիորեն սահմանում է, որ «Հայաստանի Հանրապետության ֆաղափական ծեղրերման եւ դադարեցման կարգը սահմանվում է օրենքով»: Գործող սահմանադրությունն ուղղակի արգելում էր բացի ՀՀ ֆաղափականությունից, այլ երկրի ֆաղափականություն ունենալու հնարավորությունը: Չնա-

յած եւ գործող, եւ նախագիծ սահմանադրություններում սահմանվում է ազգությամբ հայերի տարբերակ կարգով ֆաղափականություն ծեղր բերելու իրավունքը:

Փաստորեն, նոր նախագիծով վերահսկող երկարաժամկետային խնդիր վրայից սահմանադրության արգելիք հանվել է: Միաժամանակ այն դուրս է բերվել երկրի գլխավոր օրենքի կարգավորման ոլորտից այնքանով, որքանով օրենքների վրա է թողնում սահմանել-չսահմանելու հարցերը: Դա ճկուն համակարգ է ստեղծում եւ թույլատրում է, որ օրենքներով սահմանվեն երկարաժամկետային ունեցողների իրավունքներն ու դասարանայինությունները, եթե, իհարկե, խորհրդարանը ընդհանրապես նպատակահարմար համարի երկարաժամկետային կիրառումը:

Ահա ընդհանուր առմամբ այն փոփոխություններն ու լրացումները, որոնք նոր նախագիծում ամրագրված են «Մահմանադրական կարգի հիմունքներ» գլխի ներքին: Հաջորդ գլուխը՝ «Մարդու եւ ֆաղափական հիմնական իրավունքները եւ ազատությունները» եւս բավականին հարուստ է նոր սկզբունքային փոփոխություններով, որի տուրջ մեր դիտարկումները կներկայացնեն մոտ աղաճայում:

ՎԱՆԱՍԻՍ ԿՐԻՍՏՅԱՆ

ԲՈՒԿ-ԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Սույն Կանոնները հաստատված են Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարության (այսուհետև՝ նախարարություն) կողմից: «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի 9-րդ կետի, 15-րդ հոդվածի, 28-րդ հոդվածի 9-րդ կետի, 49-րդ հոդվածի 9-րդ կետի:

I. Ընդհանուր դրույթներ

1. Հայաստանի Հանրապետության ղեկավար Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները (այսուհետև՝ բուհեր) 2003 թվականին ընդունելությունը կատարում են ըստ ՀՀ կառավարության հաստատած մասնագիտությունների ցանկի:
2. Պետական բուհեր կարող են ընդունվել միջնակարգ, միջին մասնագիտական և մասնագիտական սեխնիկական (ութերոդ դասարանի հիմնով) կրթություն ունեցող ՀՀ քաղաքացիները առանց արհի սահմանափակման:
3. Սփյուռֆահայ և օտարերկրյա դիմորդները ՀՀ բուհեր կարող են ընդունվել համաձայն սույն Կանոնների (ընդհանուր հիմունքներով), կամ «ՀՀ-ում օտարերկրյա քաղաքացիների ուսուցման մասին օրենքի» (ՀՀ արդարադատության նախարարությունում ղեկավար գրանցում ստացած ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի թիվ 40-Մ, 17.03.1997թ. հրաման, կոդ N 110-0040-170497):

Հայաստանի Հանրապետության ղեկավար Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների 2003թ. առկա ուսուցման ընդունելության կանոններ

Հաստատված է՝ Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի 2003թ. ապրիլի 4-ի N 213-Ն հրամանով - Լ. Մկրտչյան

4. Սույն Կանոնների համաձայն, ընդունելությունը բուհերում կատարվում է՝
  - անվճար ուսուցմամբ՝ ըստ մասնագիտությունների, ՀՀ կառավարության հաստատած սեղերի չափանիշների (ընդունվածները օգտվում են «Զինատարության մասին» ՀՀ օրենքի 14 հոդվածի առաջին կետի «ա» ենթակետի արձանագրությունից),
  - վճարովի ուսուցմամբ՝ ըստ մասնագիտությունների, ՀՀ կառավարության սահմանած, սեղերի չափանիշների (ընդունվածները օգտվում են «Զինատարության մասին» ՀՀ օրենքի 14 հոդվածի առաջին կետի «ա» ենթակետի արձանագրությունից),
  - վճարովի ուսուցմամբ՝ ըստ մասնագիտությունների, բուհերի ներկայացրած հայտերի հիման վրա ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից հասկացված սեղերի (ընդունվածները չեն օգտվում «Զինատարության մասին» ՀՀ օրենքի 14 հոդվածի առաջին կետի «ա» ենթակետի արձանագրությունից):
5. Քննությունների կազմակերպման և վերահսկման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի (այսուհետև՝ նախարար) հրամանով ստեղծվում է Հանրապետական ընդունող հանձնաժողով:
6. Հանրապետական ընդունող հանձնաժողովի, բուհերի ընդունող հանձնաժողովների, առարկայական մասնական հանձնաժողովների և ընդունելությանն առնչվող մյուս ծառայությունների գործառնություններն ու փոխհարաբերությունները սահմանվում են ՀՀ ղեկավար Բուհերի 2003թ. ընդունելության կանոնակարգով:

II. Մասնագիտությունների հայտագրում և ընդունելության կազմակերպում

7. Հանրակրթական առարկաներից մասնական ընդունող հանձնաժողովի կողմից հաստատված առարկայական հանձնաժողովները նախարարի հաստատած և ՀՀ արդարադատության նախարարության մասնագիտական առարկայական ծրագրերով և գիտելիքների գնահատման չափանիշներով:

8. Ելնելով բուհերի և մասնագիտությունների առանձնահատկություններից՝ «մաթեմատիկա», «ֆիզիկա», «իմիա» առարկաների գրավոր մասնագիտություններն անց են կացվում արժեքակազմ (1-ին և 2-րդ արժեքակազմ): Երկու արժեքակազմը համարվում են առանձին մասնություններ: Մրցույթի ժամանակ օգտագործվում է առավել բարձր գնահատականը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դասադիր է առաջին արժեքակազմի ղեկավարը համալսարանի, Երևանի ղեկավար Բարձրագույն ուսումնական համալսարանի և Երևանի ղեկավար Բարձրագիտական ինստիտուտի (առանց մասնաձեռնարկի) մասնագիտությունները հայտագրած դիմորդները «մաթեմատիկա», «ֆիզիկա» և «իմիա» առարկաների մասնագիտությունները հանձնում են 1-ին արժեքակազմ:
9. Արվեստի, ֆիզիկական կուլտուրայի և ճարտարապետության մասնագիտությունների մասնագիտական առարկաների մասնագիտական առարկայական ծրագրերով և գնահատման չափանիշներով:

III. Ընդունելությունների և մրցույթի անցկացում

10. Ընդունելության մասնագիտություններին մասնակցելու համար, դիմորդները լրացնելով մեկ միասնական դիմում-հայտ, իրենց ընտրությամբ կարող են հայտագրել և մասնակցել միայն սկսյալ առարկայի մեկ կամ մի քանի բուհերի, մինչև չորս անվճար և մինչև չորս վճարովի (ինչպես նաև մինչև չորս ժամկետային զինվորական ծառայությունից առանց արկեսման իրավունքի) ուսուցման մասնագիտությունների մրցույթին հանձնելով այդ մասնագիտությունների համար սահմանված բոլոր մասնությունները:
11. Դիմորդները ընտրված մասնագիտությունների կրկնվող առարկաների մասնությունները հանձնում են միայն մեկ անգամ:
12. Քննությունների վերահանձնում չի թույլատրվում:
13. Քննաատյակով նախատեսված օրն անհրաժեշտ դեպքերում մասնագիտություններին չեն կարող մասնակցել սկսյալ առարկայի մասնությունը: Հարգելի դատաժողով (փաստաթղթով հաստատված) մասնագիտության չեն կարող մասնակցել հնարավորություն է սրվում 5-օրյա ժամկետում այն հանձնել, եթե մասնատյակով սկսյալ առարկայի մասնությունը չի ավարտվել:

16. Բանավոր մասնագիտության գնահատականը դիմորդն իրավունք ունի բողոքարկելու առարկայական մասնական հանձնաժողովի նախագահին՝ առանց մասնագիտության գնահատականը այն հայտնելու դեպքում 24 ժամկետ ընթացքում:
17. Բոլոր մասնագիտությունների համար դիմորդները (հանրակրթական ուսումնական հաստատությունում կամ կենտրոնացված կարգով) մասնություն են հանձնում հայտը լրացրած (գրավոր) և անվճար, և վճարովի ուսուցման մրցույթներին մասնակցելու համար, դիմորդը կարող է հայտը լրացրել (գրավոր) ոչ մրցույթային մասնագիտության գնահատական փոխանցել միջնակարգ կրթության ասեստից (սույն կարգի 30-րդ կետը), մինչև մասնագիտական և մասնագիտական սեխնիկական (8-րդ դասարանի հիմնով) ուսումնական հաստատություններ ավարտած դիմորդները հայտը

19. Միջնակարգ կրթության ասեստում անցնելու, ֆրանսերեն և գերմաներեն լեզուների գնահատական չունեցող դիմորդներն այդ լեզուների գրավոր մասնագիտության փոխարեն կարող են մասնություն հանձնել ռուսաց լեզվից (գրավոր), ընդ որում՝
  - «0212-Միջազգային հարաբերություններ» (ԵՊՀ), «0233-Օսար լեզու (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն, իսպաներեն, իտալերեն)» (ԵՊՀ, ԵԼՀ), «0234-Արեւելագիտություն (արաբագիտություն, ղարաբագիտություն, թուրքագիտություն)» (ԵՊՀ), «0533-Թարգմանչական գործ» (ԵՊՀ, ԵԼՀ), «0601-Տեսական սոցիոլոգիա» (ԵՊՀ), «0606-Համալսարանային սոցիոլոգիա» (ԵՊՀ), «0611-Կառավարում», «0618-Մաթեմատիկական մեթոդներ և գործառնությունների հետազոտություն սոցիոլոգիայի մեջ» (ԵՊՀ, ԵՊՀ), «0608-Չեռնախոսությունների սոցիոլոգիա» (ԵՊՀ), «0610-Պետական և մունիցիպալ կառավարում», «0604-Ֆինանսներ և վարկ», «0607-Ազգային սոցիոլոգիա» (ԵՊՀ), «0614-Սոցիոլոգիա (կոմունիզմ)», «0619-Մաթեմատիկական գործ», «0624-Արտադրական գործ», «0625-Արտադրության օրենսդրություն և կառավարում», «0626-Քիմիայի կազմակերպում», «0719-Տեղեկատվական համակարգեր», «0720-Սահմանադրություն (համադրական)» (ԵՊՀ), «3119-Ազգային համակարգի ֆինանսներ և վարկ» (ՀԳԱ) մասնագիտությունների համար օտար լեզվի գրավոր մասնությունը դասադիր է:
20. Երևանի Մ.Հերացու անվան ղեկավար Բարձրագույն ուսումնական համալսարանի դիմորդները մասնակցում է անվճար և վճարովի ուսուցմամբ հայտագրված համապատասխան մասնագիտությունների մրցույթներին:
21. Մրցույթային մասնություններից ստացած դրական միավորների գումարով դիմորդը մասնակցում է անվճար և վճարովի ուսուցմամբ հայտագրված համապատասխան մասնագիտությունների մրցույթներին:
22. ՀՀ ղեկավար Բուհերում մրցույթն անցկացվում է մասնագիտությունների համապատասխան ուղղվածությամբ՝ ըստ մասնագիտությունների, մասնագիտությունների խմբերի, ֆակուլտետների (դեպարտամենտների): Անվճար և վճարովի ուսուցման ընդունելության մրցույթներն անց են կացվում մեկ փուլով:
23. Անվճար ուսուցման մրցույթին մասնակցում են այն դիմորդները, ովքեր կենտրոնացված համակարգով հանձնել են սկսյալ մասնագիտության համար նախատեսված բոլոր մրցույթային մասնությունները և ստացել դրական միավորներ,
  - անվճար ուսուցմամբ մրցույթն անց է կացվում դիմորդի դիմում-հայտում նշված առաջին հայտի գերակայությամբ,
  - դիմում-հայտում նշված առաջին հայտով ընդունված դիմորդն այլևս չի մասնակցում հայտագրված հայտերի մասնագիտությունների մրցույթին:

18. Միջնակարգ կրթության ասեստում հայտը լրացրած և գրականությունից գնահատական չունեցող դիմորդները հայտը լրացրել են հանձնել ռուսերեն լեզվով (բացառությամբ հայերեն և օտար լեզուների մասնությունների):
18. Միջնակարգ կրթության ասեստում հայտը լրացրած և գրականությունից գնահատական չունեցող դիմորդները հայտը լրացրել են հանձնել ռուսերեն լեզվով (բացառությամբ հայերեն և օտար լեզուների մասնությունների):
- «0212-Միջազգային հարաբերություններ» (ԵՊՀ), «0214-Լրագրություն» (ԵՊՀ, ՀՄՀ), «0230-Հայտը լեզու և գրականություն» (ԵՊՀ, ՀՄՀ), «0309-Նախադրողական մանկավարժություն և հոգեբանություն» (ՀՄՀ), «0310-Մանկավարժություն և հոգեբանություն» (ՀՄՀ), «0312-Տարրական կրթության մանկավարժություն և մեթոդիկա (ռուսական դպրոցների համար)» (ՀՄՀ), «0312-Տարրական կրթության մանկավարժություն և մեթոդիկա (հայկական դպրոցների համար)» (ՀՄՀ), «0316,0318-Սուրդմանկավարժություն, լոգոթերապիա» (ՀՄՀ), «0317, 0318-Օլիգոֆրենմանկավարժություն, լոգոթերապիա» (ՀՄՀ), «0533-Թարգմանչական գործ» (ԵՊՀ, ԵԼՀ) մասնագիտությունների դեպքում հայտը լրացրելով մասնությունը դասադիր է,
- «0217,0330-Բանասիրություն (ռուսաց լեզու և գրականություն)», ռուսաց լեզու և գրականություն մասնագիտությունների (ԵՊՀ-ում, ՀՄՀ-ում, ՎՄՀ-ում, ԳՊՀ-ում), համար սահմանված հայտը լրացրելով փոխարեն դիմորդները կարող են մասնություն հանձնել օտար լեզվից (գրավոր),
- «0217,0233-Բանասիրություն (ռուսաց լեզու և երկրորդ օտար լեզու)» մասնագիտության (ԵԼՀ-ում) համար սահմանված հայտը լրացրելով (գրավոր) փոխարեն դիմորդները կարող են մասնություն հանձնել օտար լեզվից (բանավոր),
- «0233,0330-Անգլերեն լեզու, ռուսաց լեզու և գրականություն» մասնագիտությունների (ՀՄՀ-ում) համար սահմանված հայտը լրացրելով (գրավոր) փոխարեն դիմորդները կարող են մասնություն հանձնել օտար լեզվից (բանավոր),
- «0233,0330-Անգլերեն լեզու, ռուսաց լեզու և գրականություն» մասնագիտությունների (ՀՄՀ-ում) համար սահմանված հայտը լրացրելով (գրավոր) փոխարեն դիմորդները կարող են մասնություն հանձնել օտար լեզվից (բանավոր),

18. Միջնակարգ կրթության ասեստում հայտը լրացրած և գրականությունից գնահատական չունեցող դիմորդները հայտը լրացրել են հանձնել ռուսերեն լեզվով (բացառությամբ հայերեն և օտար լեզուների մասնությունների):
18. Միջնակարգ կրթության ասեստում հայտը լրացրած և գրականությունից գնահատական չունեցող դիմորդները հայտը լրացրել են հանձնել ռուսերեն լեզվով (բացառությամբ հայերեն և օտար լեզուների մասնությունների):
- «0212-Միջազգային հարաբերություններ» (ԵՊՀ), «0214-Լրագրություն» (ԵՊՀ, ՀՄՀ), «0230-Հայտը լեզու և գրականություն» (ԵՊՀ, ՀՄՀ), «0309-Նախադրողական մանկավարժություն և հոգեբանություն» (ՀՄՀ), «0310-Մանկավարժություն և հոգեբանություն» (ՀՄՀ), «0312-Տարրական կրթության մանկավարժություն և մեթոդիկա (ռուսական դպրոցների համար)» (ՀՄՀ), «0312-Տարրական կրթության մանկավարժություն և մեթոդիկա (հայկական դպրոցների համար)» (ՀՄՀ), «0316,0318-Սուրդմանկավարժություն, լոգոթերապիա» (ՀՄՀ), «0317, 0318-Օլիգոֆրենմանկավարժություն, լոգոթերապիա» (ՀՄՀ), «0533-Թարգմանչական գործ» (ԵՊՀ, ԵԼՀ) մասնագիտությունների դեպքում հայտը լրացրելով մասնությունը դասադիր է,
- «0217,0330-Բանասիրություն (ռուսաց լեզու և գրականություն)», ռուսաց լեզու և գրականություն մասնագիտությունների (ԵՊՀ-ում, ՀՄՀ-ում, ՎՄՀ-ում, ԳՊՀ-ում), համար սահմանված հայտը լրացրելով փոխարեն դիմորդները կարող են մասնություն հանձնել օտար լեզվից (գրավոր),
- «0217,0233-Բանասիրություն (ռուսաց լեզու և երկրորդ օտար լեզու)» մասնագիտության (ԵԼՀ-ում) համար սահմանված հայտը լրացրելով (գրավոր) փոխարեն դիմորդները կարող են մասնություն հանձնել օտար լեզվից (բանավոր),
- «0233,0330-Անգլերեն լեզու, ռուսաց լեզու և գրականություն» մասնագիտությունների (ՀՄՀ-ում) համար սահմանված հայտը լրացրելով (գրավոր) փոխարեն դիմորդները կարող են մասնություն հանձնել օտար լեզվից (բանավոր),

Բողո-ական ընդունելություններ

■ դիմում-հայտում նշված առաջին հայտով չընդունվելու դեպքում դիմորդը մասնակցում է հայտագրված հաջորդ մասնագիտությունների մրցույթին՝ ըստ մրցութային կանոնադրման հավա-
 24. Վճարովի ուսուցման մրցույթն անց է կացվում ըստ մրցութային կանոնադրման հիմունքների հավաքած միավորների գումարի, դիմում-հայտում լրացված հայտերին համադասարան: Վճարովի ուսուցման մրցույթին մասնակցելու համար, դիմորդները մասնագիտությունների կամ մասնագիտությունների ցանկում աստիճաններով նշված առարկաների համար, որոնք մրցութային գնահատական, կարող են հայտագրել միջնակարգ կրթության ասեսասում համադասարան առարկաների դորոցական ավարտական դասարանների կամ մասնագիտությունների կամ սարեկան գնահատականը (սույն կարգի 27-րդ կետը),
 25. Այն դիմորդները, ովքեր «մաթեմատիկա», «ֆիզիկա» եւ «իմիա» առարկաների կանոնադրման համաձայն են 2-րդ օրակարգում, չեն կարող մասնակցել այն մասնագիտությունների մրցույթին, որոնց համար մրցութային կանոնադրմանը անց են կացվել 1-ին օրակարգը:
 26. «0207.0327.Պատմություն», «0214.Լեզուաբանություն», «0230.Հայոց լեզու եւ գրականություն» մասնագիտությունների (ԵՊՀ, ՀԱՀ), «0233.Օսար լեզուներ» (այդ թվում՝ անգլերեն լեզու, ֆրանսերեն լեզու, գերմաներեն լեզու) եւ «0533.Թարգմանչական գործ» (բացի «Ռուսերեն, անգլերեն լեզուներ եւ հայերեն լեզու» մասնագիտության) մասնագիտությունների (ԵՊՀ, ՀԱՀ, ԵՂՀ) մրցույթները կազմակերպվում են միասնական (առանց առաջին հայտի գերակայության), անցողիկ միավորների դեպքում նկատի ունենալով դիմում-հայտում դիմորդի նշած բուհերի հերթականությունը:
 27. Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 2002-2003 ուսումնական տարվա մեղալակիր Երջանավարտ-դիմորդները
 ■ անվճար ուսուցմամբ ընդունվում են բուհ ընդհանուր մրցույթից դուրս (առանձին մրցույթով) համաձայն մեկ առաջին հայտագրած մասնագիտության համար բուհի կողմից նշված առաջին մրցութային գրավոր կանոնադրմանը 19-20 միավորով, եթե այն չի կրկնում դորոցական ավարտական դասարան կենտրոնացված կանոնադրմանը հայոց լեզուն եւ մաթեմատիկան: Կրկնության դեպքում դիմորդը հանձնում է բուհի նշած հաջորդ մրցութային գրավոր կանոնադրմանը կանոնադրմանը մասնագիտությունների ցանկում նշած հերթականությունը (բացառությամբ «Տարական կրթության մասնավարժություն եւ մեթոդիկա» մասնագիտության, որտեղ դիմորդները հանձնում են բուհի կողմից նշված առաջին գրավոր կանոնադրմանը): 2003թ. մեղալակիր դիմորդների ընդունելությունը կատարվում է ըստ մասնագիտությունների, ՀՀ 44 նախարարի՝ Նրանց համար հաստատված են համարում ուսուցման համակարգի 10%-չափով/ հաշվին: Տեղերը չլրացվելու դեպքում դրանք վերաբաշխվում են ՀԸՀ որոշմամբ:
 ■ 18 եւ ցածր միավոր ստանալու դեպքում 2003թ. մեղալակիր դիմորդները հանձնում են սվյալ մասնագիտության համար նախատեսված մյուս կանոնադրմանը անվճար եւ վճարովի ուսուցման մրցույթներին հիմունքներով, կամ ընդհանուր կանոնադրման հիմունքներով, կամ մեղալակիր դիմորդը իր ցանկությանը հայտագրում է նշված երկու կանոնադրմանը մեկը,
 ■ եթե հայտագրել են միայն վճարովի ուսուցման տեղեր հասկացված մասնագիտություններ, բուհ են ընդունվում մրցույթից դուրս՝ ուսումնառության վարձը դարձադրվում էր ավարտական դասարանի վճարելու դեպքում:
 28. Ֆիզիկամաթեմատիկական ու բնագիտական (իմիա, կենսաբանություն) հոսիային ուսուցում իրականացնող հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների եւ բուհերի հեռակեսային վարժարանների Երջանավարտ-դիմորդները կարող են ընդունվել բուհի սվյալ բուհում կազմակերպված հարցազրույցի արդյունքներով: Հարցազրույց կազմակերպող բուհերի, դրանցում ընդունելության մասնագիտությունների եւ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ցանկերը, անվճար եւ վճարովի ուսուցման հասկացվող տեղերի չափաբանակները սահմանվում են նախարարի հրամանով: Հարցազրույցները անց են կացվում բուհի ներկայացրած եւ նախարարության հաստատված հանձնաժողովների կողմից՝ սվյալ մասնագիտության կանոնադրման համաձայն:
 29. Մրցութային հավասար միավորների դեպքում ըստ հերթականության առավելություն է սրվում՝
 ա) բոլոր սարհների մեղալակիր-դիմորդներին,
 բ) դորոցականների հանրադասական առարկայական օլիմպիադաների առաջին կարգի դիմումը ստացած դիմորդներին,
 գ) բուհի կողմից նշված առաջին մրցութային կանոնադրմանը առավել բարձր միավոր ստացած դիմորդներին,
 դ) դորոցի թե՛սական ավարտական կանոնադրմանը առավելագույն միջին գնահատական ունեցող դիմորդներին:
 30. Պե՛սական բուհերի այն մասնագիտությունների գծով, որոնց կանոնադրմանը նշված են մեկ (նաեւ անվճար ուսուցման մրցույթին մասնակցելու համար) եւ երկու աստիճանով, վճարովի ուսուցման մրցույթին մասնակցելու համար:
 ա) 1999-2000, 2000-2001, 2001-2002 եւ 2002-2003 ուսումնական տարիների Երջանավարտ-դիմորդների համար մրցութային կանոնադրմանը գնահատականներ են համարվում միջնակարգ կրթության ասեսասում թե՛սական ավարտական կանոնադրմանը,
 բ) 1998-1999 ուսարվա Երջանավարտների համար միջնակարգ կրթության ասեսասում ավարտական թե՛սական կանոնադրմանը, իսկ ֆիմիայից եւ կենսաբանությունից՝ սարեկան գնահատականները (նաեւ նախորդ տարիների Երջանավարտների համար),
 գ) հայոց լեզվից եւ մաթեմատիկայից՝ 1996 թվականին եւ դրանից հետո հանձնված կանոնադրմանը գնահատականները,
 դ) մինչեւ 1997-1998 (ներառյալ) ուսումնական տարվա Երջանավարտ-դիմորդների միջնակարգ կրթության ասեսասի ֆիմիայի, կենսաբանության եւ ֆիզիկայի (20 միավորային համակարգով չգնահատված) սարեկան գնահատականները համադասարանային հավասարեցվում են հետեւյալ միավորներին՝
 «3»-ը համարժեք է 13 միավորի,
 «4»-ը համարժեք է 17 միավորի,
 «5»-ը համարժեք է 20 միավորի,
 ե) 1999-2000, 2000-2001, 2001-2002 եւ 2002-2003 ուսարիների այն Երջանավարտները, ովքեր դորոցում բնագիտական առարկաներից չեն ընտրել հայտագրած մասնագիտությանը համադասարանային առարկան (ֆիզիկա, կենսաբանություն եւ ֆի-

միա), այն հանձնում են կենտրոնացված կարգով,
 գ) 1998-1999 ուսարվա այն Երջանավարտները, ովքեր դորոցում չեն ընտրել ֆիզիկայի ավարտական կանոնադրմանը, համադասարանային մասնագիտությունների գծով այն հանձնում են կենտրոնացված կարգով:
 31. Անվճար եւ վճարովի ուսուցման մրցույթների արդյունքները հաստատվում է Հանրադասական ընդունող հանձնաժողովը: Մրցութով անցած դիմորդների դասարանական ցուցակները հանձնվում են բուհերին՝ հրամանագրման:
 32. Անվճար եւ վճարովի ուսուցման մրցույթները, բացի արվեստի, ֆիզիկական կուլտուրայի եւ ճարտարապետության մասնագիտությունների, անց են կացվում կենտրոնացված կարգով: Դրանց արդյունքները հրադարձվում են մինչեւ ս/թ օգոստոսի 26-ը:

IV. Դիմորդներին սրվող արժանությունները

33. Պարտադիր ժամկեսային զինվորական ծառայությունից զորացրված դիմորդները կանոնադրմանը դրական միավորներով հանձնելու դեպքում,
 ■ անվճար ուսուցմամբ ընդունվում են ընդհանուր մրցույթից դուրս (առանձին մրցույթով) ըստ մասնագիտությունների Հայաստանի Հանրադասության կառավարության կողմից հաստատված տեղերի,
 ■ անվճար ուսուցման մրցույթից դուրս մնացած դիմորդները վճարովի ուսուցման մրցույթին մասնակցում են ընդհանուր կանոնադրմանը,
 ■ եթե հայտագրել են միայն վճարովի ուսուցման տեղեր հասկացված մասնագիտություններ, բուհ են ընդունվում մրցույթից դուրս՝ ուսումնառության վարձը դարձադրվում էր ավարտական դասարանի վճարելու դեպքում:
 34. Բնությունները դրական միավորներով հանձնած դիմորդներից, ՀՀ կառավարության կողմից հասկացված դասարանային տեղերի հաշվին, մրցույթից դուրս ընդունվում են՝
 ա) 1-ին ու 2-րդ խմբերի եւ մինչեւ 18 տարեկան մանկուց հաճախողները, որոնց համար, բժշկական ախտահանման փորձաքննական հանձնախմբի եզրակացության համաձայն, սվյալ մասնագիտությանը սովորելը հակացուցված չէ,
 բ) ՀՀ դաստիարակության ժամանակ գտնված (մահացած) զինծառայողների երեխաները, ժամկեսային զինվորական ծառայության դասարանային կանոնադրմանը հարձած ֆաղափախները՝ համաձայն ՀՀ դաստիարակության նախարարության, ՀՀ կառավարության առընթեր ՀՀ ոստիկանության եւ ՀՀ կառավարության առընթեր ազգային անվտանգության ծառայության սված տեղեկանքների,
 գ) սույն կետի ա), բ) եւ 35 կետերով սահմանված արժանություններից օգտվող դիմորդները, եթե հայտագրել են միայն վճարովի ուսուցման տեղեր հասկացված մասնագիտություններ, բուհ են ընդունվում մրցույթից դուրս՝ ուսումնառության վարձը դարձադրվում էր ավարտական դեպքում:
 35. Առանց ծնողական խնամքի մնացած մինչեւ 23 տարեկան երեխաներն ընդհանուր մրցույթով թե՛սական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների անվճար համակարգ ընդունվում են վճարովի համակարգի համար առնվազն անցումային միավորներ հավաքելու դեպքում:
 36. Հանրադասական ընդունող հանձնաժողովը կարող է որոշում ընդունել միջնակարգ դորոցի հանրակրթական առարկաների գծով ախտահանող առաջնության եւ ոչ հեռակա միջազգային մրցումների (օլիմպիադաներ, փառասուններ) հաղթողներին եւ դափնեկիրներին համադասարանային մասնագիտությունների գծով, առանց ընդունելության կանոնադրմանը, բուհ ընդունելու մասին:

V. Փաստաթղթերի ընդունումը

37. Բնությունների կազմակերպման եւ անցկացման նդասակով յուրաքանչյուր կանոնադրման համար դիմորդը վճարում է 1500 դրամ: Անկախ կանոնադրման մասնակցելուց եւ արդյունքից՝ վճարած գումարը չի վերադարձվում:
 ■ սույն կանոնների 33-րդ կետով եւ 34-րդ կետի «ա», «բ» ենթակետերով եւ 35-րդ կետով սահմանված արժանություններից օգտվող դիմորդներն ազատվում են ընդունելության կանոնադրմանը վճարից,
 ■ հանրադասական ընդունող հանձնաժողովն առանձին ֆաղափախների կարող է ազատել կանոնադրմանը վճարից:
 38. Դիմորդների փաստաթղթերն ընդունվում են 2003թ. հունիսի 15-ից մինչեւ հուլիսի 15-ը: Բնություններն անցկացվում են 2003թ. հուլիսի 20-ից մինչեւ օգոստոսի 16-ը: Դիմորդի կանոնադրմանը ժամանակացույցը կախված չէ փաստաթղթերը հանձնելու օրից:
 ■ Արվեստի, ֆիզիկական կուլտուրայի եւ ճարտարապետության մասնագիտությունների գծով մասնագիտական կանոնադրմանը անցկացվում են համադասարանային բուհերում 2003թ. հուլիսի 28-ից մինչեւ օգոստոսի 16-ը:
 39. Դիմորդները կանոնադրմանը մասնագիտությունների մրցույթին մասնակցելու դիմում-հայտերը եւ փաստաթղթերը հանձնում են դիմում-հայտում նշված առաջին հայտի բուհում: Բնությունների համար սահմանված վճարը դիմորդները մուծում են առաջին հայտի բուհում:
 40. Արվեստի, ֆիզիկական կուլտուրայի եւ ճարտարապետության մասնագիտությունների համար դիմորդները փաստաթղթերը հանձնում են համադասարանային բուհ:
 41. Դիմում-հայտի հետ ներկայացվում են՝
 ա) միջնակարգ կրթության ասեսասը, միջին մասնագիտական եւ մասնագիտական տեխնիկական կրթության մասին փաստաթուղթը (բնօրինակ),
 բ) 6 լուսանկար (3 x 4 սմ չափսի),
 գ) փաստաթուղթ զինվորական ծառայության հետ առնչության մասին (զորակոչային տարի ունեցող դիմորդներից փաստաթղթերն ընդունվում են զին-հաճախման փաստաթղթերում տարեկան իրավունք սվող համադասարանային նշան առկայության դեպքում, իսկ նախկինում առողջական վիճակի կադակցությամբ տարեկան ստացածներից՝ ռազմաբժշկական կենտրոնական հանձնաժողովի նշանների առկայության դեպքում),
 դ) անձը հաստատող փաստաթուղթ (անձնագիր, զինվորական գրույկ, ծննդյան վկայական (ՀՀ կառավարության առընթեր ՀՀ ոստիկանության կողմից սրվող, անձը հաստատող ժամանակավոր փաստաթղթի հետ միասին), փախսականի վկայական, ՀՀ հասուկ անձնագիր, կացության վկայական),
 ե) զինվորական գրույկ եւ զինվորական կոմիտարիատից տեղեկանք ժամկեսային զինվորական ծառայությունը անցնելու մասին,
 գ) սույն կանոնների 33-րդ կետով եւ 34-րդ կետի «ա», «բ» ենթակետերով եւ 35-րդ կետով սահմանված արժանություններից օգտվող դիմորդները ներկայացնում են համադասարանային փաստաթղթեր (1-ին կամ 2-րդ խմբի եւ մինչեւ 18 տարեկան մանկուց հաճախողներին, ինչպես նաեւ զինծառայող ծնողի գոկվելու, ծնողական խնամքից զրկվելու մասին),
 ե) միջազգային եւ հանրադասական մրցումների (օլիմպիադաներ, փառասուններ) դիմումները:
 42. Փաստաթղթերի ընդունման ժամկեսը լրանալուց հետո դիմորդների կողմից լրացուցիչ փաստաթղթեր ներկայացնելն արգելվում է:
 43. Բնություններին եւ մրցույթին մասնակցելու դիմում-հայտը փաստաթղթերի ընդունման ժամկեսի ավարտից հետո փոփոխման ենթակա չէ:

Միջազգային

ՈՍԿԱՎԱՐԱԿԱՆ

Արդիվ 24-ին ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը Մեծ եղեռնի 88-րդ տարեկիցի առթիվ ամենամյա ուղերձով դիմեց հայ ժողովրդին: Ուղերձին արձագանքեցին հինգ թուրքական, այնպես էլ հայկական լրատվամիջոցները՝ հակադիր մոտեցումներով: Դրանցից թուրքական համայնքի հեռուստատեսությունը նեցեց, որ նախագահ Բուշը կասարել է Թուրքիայի վարչապետ Ռեզեփ Թայիփի երդողանին սկսած խոստումը եւ արդիվ 24-ի ելույթում

ների օրինակին, «ցեղասպանություն» բառը չի օգտագործում, սակայն 2003 թ. ուղերձում միանշանակ օգտագործելով «ցեղասպանություն» սահմանումը, ընդգծելով. «Տառադանները, որ հայերին բաժին հասան 1915 թ., ողբերգություն են ամբողջ մարդկության համար, ինչը աշխարհը չէր սպասում»:

Այլ կերպ, նախագահ Բուշը, Մեծ եղեռնը համարելով ողջ մարդկության ողբերգությունը, առանց «ցեղասպանություն» բառի օգտագործ

ման կանում է զսնել արդար եւ հարասե լուծում Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության համար: Այնուհայե է, որ եթե Ջորջ Բուշը հակամարտությանը մոտենար Ադրբեյջանի դիրքերից, ապա այդ հարցը կարծաբանորեն մեկ այլ ելույթում եւ ոչ Մեծ եղեռնի 88-րդ տարեկիցին հայ ժողովրդին հղած ուղերձում:

Եթե այս ամենին զուգարենք ԱՄՆ-ի ժողովրդի անունից հայ ժողովրդին հղած նախագահի բարի ցանկությունները, ապա դժվար է

Նախագահ Բուշի ուղերձից դժգոհելը վերաբերումն է, ոչ թե ֆաղափական գնահատական

չի օգտագործել «ցեղասպանություն» բառը: Հայկական թերթերը Բուշի ելույթի առնչությամբ կարծիք հայտնեցին, թե նա Մեծ եղեռնի հարցում ամերիկյան վարչակարգի դիրքորոշումը մեղմելու ֆաղափականություն է որդեգրել:

Նման կարծիքի համար հիմք էին ծառայել ԱՄՆ նախագահի նախորդ արված ելույթները: 2001 թ. նա Հայոց ցեղասպանությունը որակել էր որդե «դատարանի ամենամեծ ողբերգություններից մեկը», 2002-ին համարեց «20-րդ դարի ահավոր ողբերգությունը», իսկ 2003 թ.-ին «սարսափելի ողբերգություն»: Հարկ է սակայն նշել, որ որքան էլ նա 2003-ին հայերի ցեղասպանությունը բնութագրի «սարսափելի ողբերգություն», միեւնույն ժամանակ մասնավորապես «Օսմանյան կայսրության վերջին օրերի անհամար թվով հայերի բռնի սեղանահանումը եւ սպանությունները» մասին: Ուրեմն, 1915 թ. ցեղասպանության հարցում ամերիկյան վարչակարգի դիրքորոշումը մեղմացնելու ֆաղափականության վերաբերումը Ջորջ Բուշին ծիծաղելի չի կարող:

Ինչ վերաբերում է նրա ելույթի առնչությամբ թուրքական հեռուստատեսության ցեղակեցին, թե նախագահ Բուշը, հետեւելով նախորդ

ման, դա ակամա ցեղասպանության հետ է նույնացնում: Ինչու՞: Ուրվհատե կոստրածները համամարդկային ողբերգություն են դառնում ցեղասպանության դեպքում միայն, իսկ «անհամար թվով հայերի բռնի սեղանահանումը ու սպանությունները» ինքնին ցեղասպանության դրսևորումներ են:

Ուրեմն Բուշը իր ելույթով ոչ թե դիրքորոշում է մեղմել, այլ Մեծ եղեռնը ինքնաբերաբար ցեղասպանություն է համարել, թեև նա դրանով ցույց է սվել, որ ամերիկյան վարչակարգի դիրքորոշումը այդ հարցում կոտեսնում է:

Այս ամենը, ինչ խոսք, ԱՄՆ-ում Հայոց ցեղասպանության ճանաչմանը չի հանգեցնում: Դրա անհրաժեշտ նախադրամանը, թեև, «ցեղասպանություն» բառի օգտագործումն էր: Չոքեք է, սակայն, մոռանալ, որ նախագահ Բուշը արդիվ 24-ին ոչ միայն հանդես է եկել Մեծ եղեռնի առթիվ հայտարարությամբ, այլև հայ ժողովրդին ուղերձ է հղել:

Ի դեպ, նա ուղերձում ամերիկահայությանը ԱՄՆ-ի երախտագրություն է հայտնել, նշել է, որ ԱՄՆ-ը հոյար է դարավոր ժառանգության սեր երիտասարդ Հայաստանի բարեկամը լինելու փաստով եւ միաժամանակ ընդգծել է. «ԱՄՆ-ը

կրահել, որ խնդրո առարկա ուղերձը իրականում չոքեք է գոհացնի նաեւ թուրքերին, հասկալոթե այն դեպքում, երբ թուրք-ամերիկյան սարածայնությունները հեզգիտե սրվում են: Ուրեմն ուղերձից ոքեք է դժգոհի Թուրքիան: Ինչ վերաբերում է մեզ, ապա ԱՄՆ-ում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման համար նոյաակահարմար ոչ թե «ողբերգություններին» կցված բառակալակցությունների հիման վրա հետեւությունների հանգեղն է, այլ այն արտահայտությունների շեզարդումը, որոնց համարդմամբ Ջորջ Բուշը աշխարհի առջեւ ակամա ընդունում է, որ Մեծ եղեռն ակնհայե ցեղասպանություն է:

Անցած տարիների փորձը ցույց է տալիս ԱՄՆ-ի նախագահի ամենամյա ուղերձից դժգոհելու համար բառակալակցություններից կառչելու անհեռանկարայնությունը: Նրա ուղերձը լոկ Հայոց ցեղասպանությանը չի վերաբերում, այլև հայ ժողովրդին է հասցեագրվում: Ուրեմն, ուղերձին ոքեք է ցույց տալ ընդհանրական մոտեցում եւ զնահատեւ ամբողջության մեջ, ազգային բոլոր խնդիրների ներառմամբ: Դժգոհությունը ընդամենը վերաբերումն է մե, բայց ոչ ուղերձի ֆաղափական գնահատականը:

ՎԱՐԾ ԳՐԱՐԱՆ

«Եվրամիությունը եւ ՆԱՏՕ-ն լրացնում են իրար» Հայաստանից ժալ Ծիրակը բրյուսելյան հանդիպումից հետո

Եվրոպայի ղաշտանությունն ուժեղացնելու նոյաակով Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Բելգիայի եւ Լյուսեմբուրգի ոքեքության ու կառավարության ղեկավարները Բրյուսելում ադրիվ 29-ին անցկացրած հանդիպումից հետո ընդունել են հայտարարություն, որեղ նշվում է, թե «անդրա-

Եվրոպայի ծայրը, մեակել ընդհանուր արտաին ֆաղափականություն: «Ֆիգարո» թերթը հիշեցնում է, որ եւ նոյաակությունն ամրադոդեղու գաղափարը ծնունդ է առել Իրաի ծցնածամից առաջ՝ 2002 թ. հուլիսին:

Այդուհանդերձ, եվրոպան դժվար է

լանչյան գործընկերությունը մնում է եվրոպայի ռազմավարական հիմնարակը սկզբունքը»:

Հանդիպումից հետո կայացած մամուլ առուխում Ֆրանսիայի նախագահ ժակ Ծիրակը մասնավորապես հայտարարեց, թե եվրոպական 4 երկրները փոխլրացնող են համարում եվրամիությունն ու ՆԱՏՕ-ն: «Ավելի ուժեղ եվրոպա կառուցելով՝ մենք նոյասուն ենք ավելի ուժեղ Ասլանչյան դաշինքին», ընդգծեց նա:

Գերմանիայի կանցլեր Գերհարդ Շրոդերն իր հերթին ավելացրեց. «Այսօր եւ վաղը մենք մեզ տեսնում ենք ԱՄՆ-ի գործընկերներ ու բարեկամներ»:

Հանդիպման մասնակից 4 երկրների ղեկավարները եվրոպայի ղաշտանությունն ամրադոդեղու համար ոյառաս են ընդունել եւ անդամ բոլոր 25 երկրների մասնակցությունը: Նախածեռնության նոյաակն է աշխարհում առավել լսելի դարձնել

ոյակեղացնել ՆԱՏՕ-ից դուրս: Ուսի եւ 4 երկրների առաջարկությունները ներկայացվում են այնոթե, իբր դրանք ուղղված են «ՆԱՏՕ-ի եվրոպական առանցի ուժեղացմանը»: Ծիրակը նույնիսկ ընդգծել է, թե ինչոդ դեմ չէր լինի Իրափում ՆԱՏՕ-ի խաղաղարար առաքելությանը, եթե դա իրականացվի ՄԱԿ-ի հավանությունը:

Միաժամանակ, ըստ «Ֆիգարոյի», եվրոպացիները փորձում են ՆԱՏՕ-ից անկախ ռազմական գործողություններ ձեռնարկելու հնարավորություն ստանալ: Եվրոպայի 4 ղեկավարները հանդիպման ընթացքում առաջարկել են եվրամիությունում ստեղծել սոյառազինման գործակալություն եւ ոյաշտանական կոլեգիա, ինչոթե նաեւ արագ արձագանքման եվրոպական ուժեր, որոնց հիմք կազմելու է արդեն գոյություն ունեցող բրիգադը:

Պ. Զ.

Նոր տայթյուն Թել Ավիվում

Մինչ Պաղեսիին առաջին վարչապետ Մահմուդ Աբբասը կսկսեր բանակցությունները Իսրայելի հետ, երեկ գիշեր Թել Ավիվում, ամերիկյան դեսոյանասան կողմի սծարանի մուսի մոտ իրեն տայթեցրեց տաղեսիինի մահադարձը: Նախնական սվալմերով գոհվել են 3 եւ վիրավորվել մի ֆանի տասնյակ իսրայելցիներ: Ի դեպ, տայթյունից 3 ժամ առաջ, ոյաշտանում նոր հաստատ

հույսեր է կաղում ֆաղափական մեծ փորձառություն ունեցող Մահմուդ Աբբասի հետ, սակայն Իսրայելի կառավարությունը չի ցատղում հավասալ նրա խոսքերին:

Պայթյունի ոյաշտանայնացվությունը ստանձնել են «Համաս» եւ «Թանզիմ» արմատական կազմակերպությունները:

Պաղեսիինի վարչապետը դատարեւել է աղաքելությունը, իսկ Մ. Նահանգները դժգոհություն է հայտնել, միաժամանակ հայտարարելով, որ դա իսրայել-տաղեսիինյան հակամարտության կարգավորման ամերիկա-բրիտանական «ուղեգծի» հրատարակումը հետաձգելու ոյաշտան չի հանդիսանա:

Երեկ առավոտյան Պաղեսիինի վարչապետը հանձնարարել է ոյաշտանության նախարար Մուհմադ Դախլանին բանակցել «Համասի» եւ «Ջիհադի» հետ՝ ինքնատանական աղաքելությունները դաղարեցնելու համար, իսկ Իսրայելում սկսվեց կրթության եւ մի ցարբ այլ ոլորտների 700 հազար աշխատողների գործադուրը:

ՈՒՐԱՆ ԳՐԱՐԱՆ

Լոնդոնյան թերթը նամակ է ստացել Հուսեյնից

Լոնդոնյան արաքերեն լույս տեսնող Al Quds al Arabi թերթի խմբագրությունը հայտարարել է, թե նամակ է ստացել Մաղդալ Հուսեյնի ստորագրությամբ: Իրաի նախկին նախագահը, որին ցատերը գոհված են համարում, նամակում իրափցներին կոչ է անում դիմադրել ամերիկյան բանակին, որը զավթել է Իրափը եւ տաղալել երկրի կառավարությունը:

Թերթի գլխավոր խմբագիր Արեղբարի Արվանայի խոսքերով, Իրափի ժողովրդին հասցեագրված ուղերձը գրվել է արդիվ 28-ին, երբ լրացավ Մաղդալ Հուսեյնի 66-ամյակը: Արեղբարի Արվանան հայտնի է Հուսեյնի հանդեպ իր համակրանքով:

Նամակում արտահայտություններ կան «դավաճանությունների» մասին, որոնք Մ. Նահանգներին թույլ են սվել հաղթանակ տանել Իրափում: Միաժամանակ ուղերձի հեղինակը խոստանում է, որ Հուսեյնը 72 ժամկա ընթացքում կդիմի իրափցներին:

ԿԺԴՏ-ն աղառնացել է «արտակարգ միջոցներ» ձեռնարկել

Հյուսիսային Կորեան սղառնացել է «արտակարգ միջոցներ» ձեռնարկել, եթե ՄԱԿ-ում ննոյաակն առարկա դառնա Կորեական թերակղզու միջուկային խնդիրը: Այդ մասին նշվում է երեկ Փենյանում հրատարակված ԿԺԴՏ ԱԳՆ հայտարարության մեջ:

Հյուսիսկորեական հեռագրական գործակալությունը տարածել է հայտարարության տեսուք, որեղ մասնավորապես ընդգծվում է. «Ներկա իրավիճակում անհրաժեշտ է ունենալ զսղման ֆիզիկական ուժ եւ անցնել գործողությունների»:

Անցյալում ԱՄՆ-ն արդեն փորձել էր ՄԱԿ-ում անցկացնել փաստաթուղթ, որը կոտաղաքեր միջուկային զենք չտարածման ոյալմանագրից դուրս գալու ԿԺԴՏ որոշումը: Ըստ Կալինգոսնի մասնաղացման, փաստաթուղթը որոշակի հանգամանքներում կարող էր հիմք ծառայել առավել խիտ բանաձեերի ընդունման համար: Օրինակ, հնարավոր կլիներ

դրա հիման վրա միջազգային ոյաշտանիջոցներ ձեռնարկել ԿԺԴՏ-ի դեմ:

Սակայն ՄԱԿ-ում ԱՄՆ-ի այդ փորձերը ձախողվել են իրենց կողմը գրավել ԺԺԴ-ին, որն աներկմտորեն հանդես է գալիս Կորեական թերակղզու միջուկազերծ կարգավիճակի օգսին: Որոթե հայցաթուղթ ամերիկացիներն ուզում են օգտագործել օրերս ԿԺԴՏ ներկայացուցչի արած հայտարարությունն այդ երկրում միջուկային 1 մարտալիցի գոյության մասին: «Ազգն» արդեն տեղեկացրել է, որ այդ հայտարարությունն արվել է անցյալ ցարաթ Պեկինգում ԺԺԴ-ի մասնակցությամբ կայացած ԱՄՆ-ԿԺԴՏ բանակցություններում:

Պաղեսիինի վարչապետը խոստանում է զինաթափել աղաքելիչներին

Պաղեսիինյան ինքնավարության նորընծա վարչապետ Մահմուդ Աբբասը, որն առավել հայտնի է Աբու Մազեն հեղափոխական անունով, հայտարարել է, թե ինքնավարության տարածման զենք կրելու իրավունք ոքեք է ունենան միայն անվանագրության ծառայությունների աշխատակիցները: Մյուս անձինք զինաթափվելու են:

Պաղեսիինի օրենսդիր խորհրդում ելույթ ունենալով Մահմուդ Աբբասն ընդգծել է, որ նորակազմ կառավարության գլխավոր խնդիրներից մեկն է լինելու «զինալաների ֆառի վերացումը, որն անմիջական սղառնալի է ֆաղա

ֆաղիների անվանագրության համար»:

Իսրայելական «Հատրեց» թերթը, սակայն, տեղեկացնում է, որ «Համաս» եւ «Իսլամական ջիհադ» արմատական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները Աբբասի ելույթին ի ոյաշտանայն հայտարարել են, թե մտադիր չեն զենքը վայր դնել: «Մենք դիմադրում ենք բոնագրավմանը, որը դեռեւս գոյություն ունի: Երբ մենք ազատվենք զավթիչներից, այն ժամանակ էլ կխոսենք զենքի մասին», ընդգծել է «Համասի» առաջնորդներից մեկը՝ Ազիզ Ռանսիին:

Իսրայելական «Հատրեց» թերթը, սակայն, տեղեկացնում է, որ «Համաս» եւ «Իսլամական ջիհադ» արմատական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները Աբբասի ելույթին ի ոյաշտանայն հայտարարել են, թե մտադիր չեն զենքը վայր դնել: «Մենք դիմադրում ենք բոնագրավմանը, որը դեռեւս գոյություն ունի: Երբ մենք ազատվենք զավթիչներից, այն ժամանակ էլ կխոսենք զենքի մասին», ընդգծել է «Համասի» առաջնորդներից մեկը՝ Ազիզ Ռանսիին:

Մարզական

ՇԱԽՄԱՍԱՅԻՆ ԽԱՉՍԵՐՈՒԿԵՐՈՒՄ

Տայ Եւրոպայի Կախարդները Արժանացան Պրանական Պարզեաների

Վերջնազորը հասցե հուլիսի Եւրոպայի Կախարդների 5-րդ բաց առաջնությունը, որի 76 մասնակիցների թվում էին նաև մեր հանրապետության ներկայացուցիչներ Ալեքս Անասայանը, Գարիբե Մարգարյանը ու Արսաբեկ Մինասյանը: Ավարտական 9-րդ տուրում առաջատարների Եւրոպայի Կախարդների միջազգային մրցաբաժնի Եւրոպայի Կախարդների մրցաբաժնի է: Մարզիչները մեծ հույսեր են կադրում Արմեն Լազարյանի հետ, որը համարվում է մեր օլիմպիական հույսը: Ի դեպ, Արմենը արդեն օլիմպիական վարկածի է ձեռք բերել (45 միավոր): Նրան անհրա-

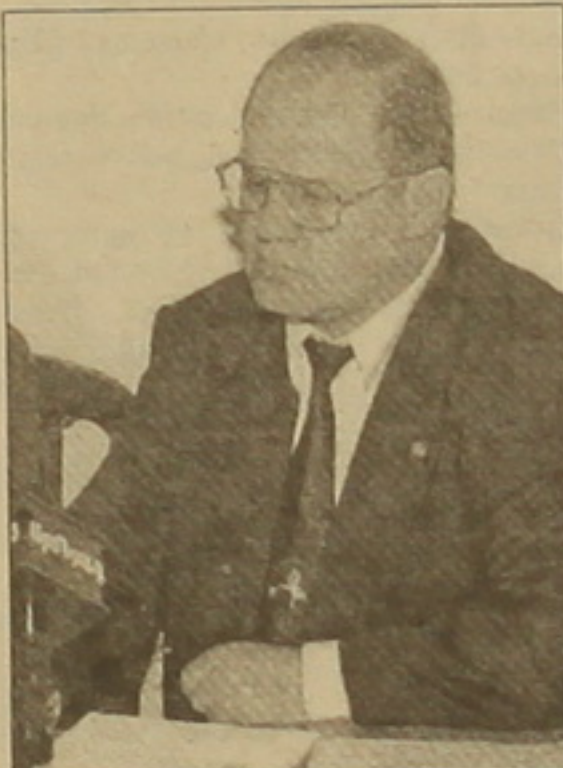

Մրցաբաժնի հաղթող Ջոզեֆան 3833-ական դուրախ: Արսաբեկ Մինասյանը 5,5 միավորով բաժանեց 12-21-րդ տեղերը: Նրա մրցանակը համեմատ է 260 դուրախ:

Տասնամյա սպասում է ձյուդոյիստերին

Երեւանը կհյուրընկալի Եվրոպայի առաջնության մասնակիցներին

կան մարզածներից սա առաջին միջազգային մրցաբաժնի մրցաբաժնի է, որ անցկացվելու է Հայաստանում: Բնականաբար, առաջնության կազմակերպիչները կազմակերպեցին մեծ ծավալի աշխատանքներ և կատարեցին մրցաբաժնի բարձր մակարդակով անցկացնելու համար: Մոսկվայից արդեն սացվել են չորս տասնամյան ընդունվել է անցյալ տարվա ղեկավարներին Մոսկու Կառույցում կայացած մարզածների եվրոպայից ֆեդերացիայի կոնգրեսում: Ճիշտ է, մրցաբաժնի իր մոտ անցկացնելու հավակնում էր Ֆրանսիան, սակայն հաջողություն չի ունենում, որ այս տարի լրացնում է ձյուդոյի Հայաստանի ֆեդերացիայի հիմնադրման 30-ամյակը, եվրոպական ֆեդերացիայի նախագահ Մարիուս Վիգերի աջակցությամբ նախադասվությունը սրվեց Երեւանին:

Հայաստանի ձյուդոյի հավաքականներն առաջնությանը կմասնակցեն հետեւյալ կազմով: Տղամարդկանց հավաքականում ընդգրկված են Արմեն Լազարյանը (60 կգ), Դավիթ Գրիգորյանը (66 կգ), Վարուժան Իսրայելյանը (73 կգ), Սամվել Իրիցյանը (81 կգ), Գագիկ Շահբազյանը (90 կգ), Արթուր Գասպարյանը (100 կգ) և գերման Գեորգ Բարսեղյանը: Հավաքականի մարզիչներն են Տիգրան Բաբայանը, Դավիթ Մխիթարյանը, Հարություն Ամիրխանյանը և Կարեն Սիմոնյանը:

ժեռ է եւս 55 միավոր՝ օլիմպիական ուղեգիր ձեռք բերելու համար: Ցավոք, այս մրցաբաժնի վարկածից այսինչ: Մրցանակակիր դառնալու լավ հնարավորություններ ունեն նաև Դաւարու Գրիգորյանը, Վարուժան Իսրայելյանը և Արթուր Գասպարյանը:

Կանանց հավաքականում ընդգրկված են ՀՀ չեմպիոնուհիներ Ինեսա Առաքելյանը (48 կգ), Անուշ Գալստիանյանը (52 կգ), Արամյա Կարախանովան (57 կգ), Գայանե Պետրոսյանը (63 կգ), Կարինե Ղեւոնդյանը (70 կգ), Սվետլանա Անտոնյանը (78 կգ) և գերման Բաբայանը (84 կգ) և գերման Գեորգ Բարսեղյանը: Մեր աղջիկներից մրցանակակիր դառնալու լավ հնարավորություններ են դառնում Անուշ Գալստիանյանը ու Կարինե Ղեւոնդյանը:

Եվ այսպես, մայիսի 3-4-ը ձյուդոյիստերը կվիճարկեն Եվրոպայի առաջնության Պարզեաները: Մրցումները կսկսվեն ժամը 11-ին, կիսաեզրափակիչ և եզրափակիչ գոտեմարտերը կկայանան ժամը 17-ին: Մրցումների կանոնադրումը բացման արարողությունը, որին ներկա կգտնվի ձյուդոյի եվրոպական ֆեդերացիայի նախագահ Մարիուս Վիգերը, տեղի կունենա մայիսի 3-ին, ժամը 16-ին: Մնում է հուսալ, որ հայ ձյուդոյիստերը անմասն չեն մնա խաղարկվող Պարզեաներից:

Պրեմիեր-լիգան անվանում է լավագույններին

Թեև Անգլիայի Պրեմիեր-լիգայի առաջնությունը դեռևս չի ավարտվել, սակայն արդեն որոշվել են լավագույնները: Պրեմիեր-լիգայի ֆուտբոլիստների ընկերակցությունը որոշել է Պրեմիեր-լիգայի խորհրդանշական հավաքականը, որի 5 ֆուտբոլիստներն «Արսենալից» են: Հավաքականի կազմն այսպիսին է. Ֆրանկ Լեյկեր («Քլեյֆթոն»), Կար («Տոտեհեմ»), Սոլ Բեմբլ («Արսենալ»), Գալաս («Չելսի»), Էլչի Կոուլ («Արսենալ»), Վիեր («Արսենալ»), Դյալո («Նյուկասլ»), Սկոուլզ («Մանչեսթր Յունայթեդ»), Պիրս («Արսենալ»), Արի («Արսենալ»), Շիրեր («Նյուկասլ»): Հեռավորագրված է, որ հավաքականում տեղ չի գտել Դեյվիդ Քեմփենը, իսկ առաջնության առաջատար «Մանչեսթր Յունայթեդից» ընդգրկված է միայն մեկ ֆուտբոլիստ:

Ուժերի փորձարկում Արսաւսում

Արսաւսում ուժերը փորձարկեցին ազգային եւ երիտասարդական հավաքականների թեկնածուները: Միտայ Սոնյկայի գլխավորած թիմը 5-2 հաշվով Պարսոնյան մասնեց Անդրանիկ Աղայանի սանդերին: Առաջին թիմի կազմում գուլերի հեղինակներ դարձան Արմեն և Արսաւսում Բարանյանները, Արարատ Գալստիանյանը, Գալուստ Պետրոսյանը եւ Ռոման Չենեքյանը, երկրորդ թիմի ղեկավար Արամ Ոսկանյանն ու

Հեսարֆրական է, որ վերջին 3 տարիներին նա այդ կոչման հավակնորդների թվում էր, սակայն միայն այս տարի նրան հաջողվեց հաղթող ծանաչվել: Արմեն հարցման արդյունքներով գերազանցեց Փոլ Սկոուլզին, Ռուդ վան Նիստելրոյին, Ջանֆրանկո Չոլային եւ Ջեյմս Բիսթին: Նախորդ 3 տարիներին լավագույնի կոչման էին արժանացել «Մանչեսթր Յունայթեդի» խաղացողներ Ռոյ Բինը, Թեդի Շերինգեմը եւ վան Նիստելրոյը: Վերջին անգամ «Արսենալից» լավագույն էր ծանաչվել Դեյվիդ Բեռլանդը 1998 թ.:

«Նյուկասլի» խաղացող Ջեմսը Ջեմսը ծանաչվել է լավագույն Օուրել: Նույն թիմի հարձակող Ալան Շիրերն ինտերնետային սայթի անցկացրած հարցման արդյունքներով ծանաչվել է Պրեմիեր-լիգայի սասնամյակի լավագույն ֆուտբոլիստ: Նրա օգին իրենց ծայրերն են սվել 184 երկրների մոտ 750 հազար ֆուտբոլիստներ:

Նովոռոսիյսկի «Չեռնոմորեցի» փոխարինողների կազմում հանդես եկող Արկադի Հակոբյանը: Երկու թիմերի կազմերում էլ հանդես եկան մի խումբ ֆուտբոլիստներ, որոնց մարզիչները դիտարկում են որպես հավաքականների մոտակա հեթափոխ: Խաղը հնարավորություն ընձեռեց հավաքականի գլխավոր մարզիչ Միտայ Սոնյկայի կողմնորոշվելու ֆուտբոլիստների ընտրության հարցում:

Թեմիսիստերի Պարզեաները Եւրոպայի Կախարդներին

Թեմիսի Ուիմբլդոնյան մրցաբաժնի կազմակերպիչները հայտարարել են, որ այս տարի մրցանակային ընդհանուր հիմնադրամը կավելանա 10 միլիոնով: Տղամարդկանց մենախաղի հաղթողը կստանա 575 հազար ֆունտ ստեռլինգ (915600 դոլար): Դա 50 հազար ֆունտով ավելի է, քան անցյալ տարվա մրցանակային գումարը, որին արժանացել էր Լեյթոն Հյուիթը: Կանանց մենախաղում չեմպիոնուհու կոչմանն արժանացած թեմիսիստուհին կտարգելատարվի 535 հազար ֆունտ ստեռլինգով: Անցյալ տարվա հաղթող Սերենա Ուիլյամսը սացել էր 486 հազար ֆունտ ստեռլինգ: Չուլայի խաղի եւ խաղը զուգարի մրցանակային հիմնադրամը մնացել է անփոփոխ: Ընդհանուր մրցանակային հիմնադրամը կկազմի 9 մլն 370 հազար ֆունտ ստեռլինգ:

Աղասին զբաղվում է նաև բարեգործությամբ

Անդրե Աղասին ընկերակցելով հեռուստատեսային հայտնի մեկնաբան Դոկտոր Ֆիլին, թեմիսի բարեգործական մրցախաղ անցկացրեց Ենդի Ռոդրիկ-Կլայր Դեյվիսը (վերջինս հանրահայտ բասկետբոլիստ է) զուգահեռ: Հյուստոնում կայացած այդ հանդիպմանը ներկա էր շուրջ 4 հազար հանդիսական: Մեկ խաղափուլից բաղկացած մրցախաղում համա Պայրամուն 7-6 հաշվով հաղթեց Աղասի-Ֆիլ երկակն: Բարեգործական այդ միջոցառումից մոտ կես մլն դոլար գումար հավաքվեց, որը փոխանցվեց Աղասու սեղծած հիմնադրամին: Այն հիմնադրվել է որբերին եւ սոցիալական ա-

Լոյսյանն անհաջող ելույթ ունեցավ

Պոլկովսկուն ավարտվեց Անասոյի Կարոյի անվան Եւրոպայի Կախարդների 4-րդ մրցաբաժնի, որին մասնակցում էին 10 գրոսմայստերներ: Խաղացանկի նմանապատիվ ավարտական տուրում միմյանց հետ հանդիպեցին մրցաբաժնի առաջատարներ ժոյել Լոյսյան և Պյոտր Սվիդլերը: Գրանցվեց ոչ-ոքի արդյունք: Երկուսն էլ վասակեցին 6-ական միավոր եւ դարձան մրցաբաժնի հաղթող: Նրանց միավորներով կարող էր հավասարվել Չվյազիցեյը, եթե հաղթեր Օճիչուկին: Սակայն այդ դարձյալում էլ խաղող դառն կն-

վեց: Միակ արդյունավետ ելն ունեցավ Օրոդուկ-Ռուբլովսկի դարձյալ, որում հաղթեցին սեղեր: Վեսկովի-Քոլոզան, Լոյսյան-Պեյլեսեյ դարձյալները եւս ավարտեցին ոչ-ոքի: Սմբատ Լոյսյանն անհաջող ելույթ ունեցավ: Հայ գրոսմայստերը 9 հնարավորից վասակեց ընդամենը 3 միավոր (+2=2-5) եւ գրավեց նախափուլի 9-րդ տեղը: Մրցաբաժնի մյուս մասնակիցների ցուցանիշներն են. Ռուբլովսկի, Չվյազիցեյ 5,5-ական, Օճիչուկ 5, Բոլոզան, Վեսկովի 4-ական, Պեյլեսեյ 3,5, Օրոդուկ 2:

Չին Եւրոպայի Կախարդներին Ուժերի Կախարդներին

Չինաստանի կանանց եւ տղամարդկանց հավաքականների հաղթանակով ավարտվեց Գոնգսանի Չոյսի-Մուրե Բաղանում անցկացված Եւրոպայի Կախարդների 4-րդ մրցաբաժնի փուլային մրցաբաժնի չեմպիոնի կոչման համար մրցակցի թեմիսիստուհի կանանց 12 եւ տղամարդկանց 13 հավաքականներ: Առաջին անգամ մրցումներին մասնակցեց Աֆղանստանի ընտրանի:

Բեմիստերի համաձայն է իր եկամուտների նվազեցմանը

Խաղանակ «Ա» թերթի հավաստմամբ Դեյվիդ Բեմիստը Պարսոնյանի և Նեյթրիի «Ռեալ», թեմիսի ղեկավարում նրա եկամուտները կնվազեն: Անգլիացի ֆուտբոլիստը համաձայն է «Ռեալում» ստանալ տարեկան 6 մլն եվրո, այնքան, որքան վասակում են Ռոնալդոն, Զինեդին, Ռաուլը եւ Ֆիգուերոն: Այսպիսով, «Ռեալ» սեղափոխվելու դեպքում Բեմիստը մոտ 2 մլն եվրո օրական կկասկածի, քան ստանում է «Մանչեսթր Յունայթեդում»: Չնայած դրան, նա արդեն տեղեկացրել է «Ռեալի» նախագահ Ֆլորենտինո Պերեսին, որ համաձայն է սեղափոխվել արհալանական ակումբ: «Ռեալի» ղեկավարության համար կարևոր է Բեմիստի համաձայնությունն աշխատավարձի

մրցաբաժնի չին Եւրոպայի Կախարդներին 36 հնարավորից վասակեցին 25 միավոր՝ առաջ անցնելով 2-րդ եւ 3-րդ տեղերը զբաղեցրած Գոնգսանի 1-ին եւ 2-րդ հավաքականներից, որում վասակել էին համադասարանաբար 23,5 եւ 23 միավոր: 4-րդ տեղում Դաւարիստանի հավաքականն է (22,5): Չինաստանի հավաքականն իրավունք սացավ մասնակցելու Եւրոպայի Կախարդների փուլային առաջնությանը: Կանանց մրցաբաժնի եւս չին Եւրոպայի Կախարդների առավելությունն անհայտ է: Վասակելով 20 միավոր, Չինաստանի ընտրանին մեկ միավորով գերազանցեց Վիեսնամի Եւրոպայի Կախարդներին: 3-րդ տեղը զբաղեցրեց Գոնգսանի հավաքականը (18,5 միավոր): Դաւարիստանի Եւրոպայի Կախարդներին 6-րդն էին:

հարցում, որպեսզի «ասուրի» միջե հարաձայնություններ չտաքեն: Բացի այդ, Բեմիստը համաձայնել է նաև գույազից սացվող եկամուտների 50 տոկոսը փոխանցել ակումբի հավաքականին: Այս դարձյալը Պարսոնյանի է «Ռեալի» բոլոր ֆուտբոլիստների համար: Ինչ վերաբերում է Բեմիստի տրանսֆերին, ապա Պերեսը մտադիր է ֆուտբոլիստի սեղափոխման համար «Մանչեսթր Յունայթեդին» վճարել 36 մլն եվրոյից ոչ ավելի: Իսկ եթե հաղթողի միջև այդ ստանալ Ֆեռնանդո Մորյեսեսի, Սանջաու Սոլարի կամ ժեռնիի տրանսֆերային գումարները, ապա Բեմիստի սեղափոխությունը թիմի վրա այնքան էլ թանկ չի արժենա:

Հայտարարություն

«Արմենել» հայտարարում է մրցույթ «Հայաստանի դեղին էջեր» սեղեկատվի հրատարակման համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչպես ՀՀ-ում, այնպես էլ արտասահմանում գրանցված կազմակերպությունները:

Մրցույթի անցկացման դայանմները, ինչպես նաև դաշնակցող էջերի որակական մասնագրերը շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետևյալ հասցեով:

«Արմենել» ՀԶ, Սիարոնյան 2, 2-րդ հարկ, 216 սենյակ, հեռ. 28.70.66, e-mail: hermine@armentel.com:

Առաջարկները ղեկավարվում են ներկայացված վերահսկողական հասցեով մինչև 2003 թ.-ի մայիսի 22-ը:

ՀԱՍՏԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

529353

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Վաճառվում է 4 սենյականոց բնակարան երկնային Քոչար փողոցում, 9/8 հարկ, ընդ. մակերեսը 100 մ/70, կապիտալ վերանորոգված: Գինը 24.000 դոլար: Հեռ. 227533:
- Ուսուցչություն բժշկական հաստատությունում «Ռեն» սոսնձատեղակայան լույսիլինիկան հրավիրում է աշխատանքի բժշկական հաստատությունում: Տեղեկություններին և դայանմներին ծանոթանալու համար զանգահարել 22-55-46, 22-32-56 կամ այցելել Բաղրամյան 75 հասցեով:
- Վաճառվում է ZEPTEK սոլար: Հեռ. 227533:
- Վաճառվում է սոփիստիկ գույնի 06, 1991 թվականի արտադրության 03-ի ԵՊՈՒՄ, ԵՊՈՒՄ լավ վիճակում, գինը 1600 դոլար, հեռ. 72-92-27, Սոս:
- Վաճառվում է MOTOROLA T191 բջջային հեռախոս: Գինը 55.000 դոլար: Վաճառվում է նաև NOKIA 8250 բջջային հեռախոս: Գինը 170 դոլար: Հեռ. (09)423833:
- Աշխատանքի հրավեր՝ ավտոմեքենայի քարտեզագրող ունեցող էլեկտրոնիկայի մասնագետ, կարյուրատես Վերանորոգող վարձու, ավտոմեքենա վաճառող, դասատու (օմնիպոստ) (օմնիպոստ), հեռ. 09-40-80-42, երեկոյան 34-51-00, Պակիլ:

- Առաջարկում են վարավիչական ծառայություններ: Հեռ. 56-79-15, Վիկա:
- Գտնվում է զբոսայգիական կամ զբոսանական արտադրության: Հեռ. 454026:
- Վաճառվում է զբոսայգիական (Երևան) դաստիարակող լավ վիճակում, նախատարածակառուցված սեղան (տուրիստական): Հեռ. 265555, 267691:
- Միջազգային կազմակերպություն աշխատանքի է հրավիրում քարտեզագրող կրթություն ունեցող անձանց, հարցազրույցով: Հեռ. 223859 (տուն), 536846 (աշխ.), Փայլուն:
- Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան Ավանում, Թումանյան 9, բն. 31, 9/8, 80/48 մ: Գինը 9.500 դոլար: Հեռ. 618196, Կարին: Կամ փոխանակում 1 եւ 2 սենյականոց բնակարաններով:
- Կասառում են քարտեզագրողներ ֆրանսերենից հայերեն: Հեռ. 771327:

For Your Internal News of Armenia
Log on to
www.azg.am
In English, Russian, Armenian and Turkish

United Nations Development Programme

The United Nations Development Programme in Armenia announces opening for the following position:
Post title: Translator.
Under the general supervision of the Deputy Resident Representative, the incumbent will provide translation services to UNDP Armenia Country Office and UNDP Projects.
Qualifications: Education: Advanced University Degree in Linguistics and/or related discipline.
Experience: Vast experience (minimum 5 years) in translation services (Armenian-English, English-Armenian), preferably with International Organizations.
Duties: The incumbent will perform translation services on a retainer basis upon request of UNDP Office and/or UNDP Projects. Translation services include written translation of incoming and outgoing correspondence, project related documents, fact sheets, reports, etc., and any other documents that are deemed necessary by the Office Management.
Languages: Excellent knowledge of English and Armenian. Proficiency in Russian is required.
Computer Literacy: MS Word, Excel, Internet.

The incumbent should have excellent interpersonal and organizational skills.

Applications should be submitted through <http://oc.undp.am> site (Vacancies announcements) or left at the UN House Security Desk (14 K. Liebknecht St.)
A complete application form should consist of CV, copies of diplomas. The deadline for submission of applications is 12 May 2003, 18:00. Only short listed applicants will be contacted.

Մրցույթի հրավեր

USAID-Հայաստան օրենսդրական ծրագրի» հայտարարում է ՀՀ Ազգային ժողովի հետ համագործակցության օրենսդրական 17-20 ուղղանոց վավերացման/համաձայնագրի ուսուցողական ֆիլմի արտադրության օժանդակության մրցույթ՝ «Օրենսդրական հիմնական աստիճաններ» խորագրով: Խրատարվում է հայտարարված բնույթի սեփականության ծանուցումը: Մրցույթին կարող են մասնակցել ստորևընկած և հետևյալը կազմակերպությունները:

Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել.

1. Մրցույթի մասնակցության հայտ
2. Ֆիլմի սցենարային հայտ
3. Ֆիլմի աշխատանքային գրաֆիկը (դրամաբերի ստացման դեմքում ֆիլմը ղեկավարվում է մինչև 2003 թ. հունիսի 15-ը ավարտված եւ ներկայացված լինի «Հայաստան օրենսդրական ծրագիր»:
4. Ֆիլմի բյուջեն՝ արտադրական ծախսերը, այդ թվում.
  - սեյնիկայի վարձակալման
  - ծախսերի նյութերի
  - գործուղումների
  - աշխատավարձերի
  - եւ այլ ծախսեր (մանրամասնել եւ հիմնավորել):

Ֆիլմի բյուջեն լրիվ է գերազանցիկ ԱՄՆ 2500 դոլարի դրամային համարժեքով:

Ընտրության հիմնական չափանիշները. ներկայացված սցենարային հայտի իմունստիությունը ու լուրջստիմուլյացիան, բյուջեն եւ ժամանակացույցը, հեղինակային աշխատանքների մասնագիտական քարտեզը, որակը:

Հայտերի ներկայացման վերջնական ժամկետը 2003 թ. մայիսի 12-ը, ժամը 12:00 է:

Հասցեն՝ Երևան, «Հայաստան օրենսդրական ծրագիր» գրասենյակ, Երևան, Ջառոթյան 28, հեռ. 542608, 542609, 542610 էլ փոստ՝ arnt@aisp.am Ծանուցություն:

Ֆիլմը ղեկավարվում է նկարահանված լինի սեպտեմբերից:

Ֆինանսավորումը չի նախատեսվում սեյնիկայի գնումը:

Ֆինանսավորումը չի նախատեսվում ներկայացուցչական կամ չնախատեսված ծախսերը: Յուրաքանչյուր կազմակերպություն կարող է ներկայացնել զանազան լուրջ հայտ, սակայն կարող է ֆինանսավորվել յուրաքանչյուր դիմողի (կազմակերպության) միայն մեկ հայտ:

Հայտերի ընտրությունը կիրականացնի փորձագիտական հասույ կանոնադրով:

ՀԱՅԻՆԱՅԲԱՆԿԸ

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՆՃԱՆՑ ԱՄԱՅՐԱԿՈՒՄ ԵՎ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼԱՅՆ ՏԵՍԱՎԱՆԻ, այդ թվում.

- բանկային հաշիվների բացում եւ սղասարկում,
- հաճախորդների համար առավել ցածր արժեքով ծախսերի մատչելիությունը:
- սղատողական եւ առեւտրային վարկերի սրամարդում, այդ թվում՝ ԱՄՆ Գյուրդեյտարանների Մարտինգի աշխատանքային ծրագրի օրենսդրական վարկերի սրամարդում
- բրթակից բանկերի լայն ցանցի միջոցով դրամական փոխանցումների իրականացում աշխարհի ցանկացած երկիր,
- Western Union եւ «ԱՆԵԻԻ» համակարգերով առանց հաշիվ բացելու դրամական փոխանցումների իրականացում,
- ճանապարհային չեկերի վաճառք եւ սղասարկում. աշխարհի բոլոր բանկերի կողմից ընդունվող բանկային չեկերի սրամարդում,
- հաճախորդի հանձնարարությամբ առաջնային եւ երկրորդային ելակներում ղեկավարում արժեթղթերի հետ գործառնությունների իրականացում,
- կոմունալ բոլոր վճարումների ընդունում, այդ թվում՝ Բաղրամյան եւ Երևանի (բջջային) հեռախոսակառուցի ծառայությունների վճարների ընդունում,
- հարկային վճարումների, նոտարական ծառայությունների դիմաց ղեկավարում սուբսիդի, Պեսավճոսեսայության ծառայությունների դիմաց վճարումների ընդունում:

Հայինայբանկը հրավիրում է մասնավոր անձանց օգտվելու խնայողությունների ներգրավման բնագավառում առաջարկվող իր ծառայություններից

Հայինայբանկը ընդունում է ցուցահանգ եւ ժամկետային ավանդներ ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով, ՌԴ ռուբլով եւ Եվրոյով: Ավանդներն ընդունվում են ժամկետի վերջում, ինչպես նաև յուրաքանչյուր ամիս վճարելու դայանմով:

Մասնավոր անձանց խնայողությունների աշխտանական կուտակման նպատակով Հայինայբանկը ընդունում է հասույ «Կուտակման» ավանդ: Ավանդի այս սեսակը հնարավորություն է աշխտանական ավանդային հաշիվը սկզբնական մուծման նվազագույն գումարի չափով, այնուհետև որոակի ժամանակահատվածի ընթացքում (180 օր, 270 օր, 365 օր) դարբերաբար կատարել խնայողությունների կուտակում՝ լրացուցիչ մուծումների ձեւով: Ավանդը ընդունվում է ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով եւ Եվրոյով:

Ֆիզիկական անձանց ավանդները Հայինայբանկում ընդունվում են հետևյալ դայանմերով.

ԱՎԱՆԴԻ ՏԵՍԱՎԱՆ	ՏԱՐԵԱՆ ՏՈՒՄԱՐՈՒՄՆԵՐ	ՄՈՒԾՄԱՆ ԼԱՎԱՐԱՊԵՆ ԶԱԾԸ
ՀՀ դրամով		
8 րդ ամիսը		
Կենտրոնական	2	
30 օր ժամկետով	2	
90 օր ժամկետով	10	50 000
180 օր ժամկետով	12	50 000
180 օր՝ ելակներով անձնամսյա վճարման իրավունքով	14	50 000
270 օր ժամկետով	13.6	250 000
270 օր՝ ելակներով անձնամսյա վճարման իրավունքով	12	50 000
365 օր ժամկետով	11.4	250 000
365 օր՝ ելակներով անձնամսյա վճարման իրավունքով	12	50 000
«Կուտակման-1» /365 օր/	11.4	250 000
«Կուտակման-2» /270 օր/	9	10 000
«Կուտակման-3» /180 օր/	12	10 000
	10	10 000
ԱՄՆ դոլարով		
8 րդ ամիսը		
30 օր ժամկետով	2	
90 օր ժամկետով	7.2	100
180 օր ժամկետով	9	100
180 օր՝ ելակներով անձնամսյա վճարման իրավունքով	10	100
270 օր ժամկետով	9.6	150
270 օր՝ ելակներով անձնամսյա վճարման իրավունքով	8	100
365 օր ժամկետով	7.4	150
365 օր՝ ելակներով անձնամսյա վճարման իրավունքով	7.2	100
«Կուտակման-1» /365 օր/	6.6	150
«Կուտակման-2» /270 օր/	6	100
«Կուտակման-3» /180 օր/	8	100
	7	100
Եվրոյով		
«Կուտակման-1» /365 օր/		
«Կուտակման-2» /270 օր/	6	500
«Կուտակման-3» /180 օր/	8	500
	7	500
ՌԴ ռուբլով		
8 րդ ամիսը		
30 օր ժամկետով	2	
	10	RUR 3000

Հայինայբանկը իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց սրամարդում է բանկի հասույ կախավորված եւ անվտանգության միջոցներով հազեցված սարածում անհասական բանկային դաշտաններ փաստաթղթերի եւ արժեթղթերի դաշտանման համար:

Ծառայությունները բանկի կողմից սրամարդվում են ինչպես Գլխամասային գրասենյակի, այնպես էլ ամբողջ հանրապետության սարածում, այդ թվում՝ հեռավոր սարածաբաններում գործող մասնաճյուղերի միջոցով: Բանկի մասնաճյուղերի հաճախորդներին սղասարկում են

- երկու օրվա-ուրաք օրերին՝ 9:00-ից մինչև 17:00
- օրվա օրերին՝ 10:00-ից մինչև 16:00

Հայինայբանկում գործում է Դիլինգային կենտրոն, որտեղ հաճախորդներին հնարավորություն է ընձեռվում երկու օրվա-ուրաք օրերին վարձակալել օրը 24 ժամ գործող, միջազգային սեյնիկայական եւ սեյնիկայական չափանիշներին համապատասխանող սեյնիկայ: Դիլինգային կենտրոնի կից գործում է Ռուսումնական կենտրոնը, որտեղ ցանկացողները հնարավորություն կունենան մասնակցելու ՖՈՒԲԲՍ օուկայում առեւտրի հիմուններին վերաբերող ուսումնական դասընթացներին:

Բանկի ծառայությունների մասին առավել մանրամասն տեղեկատվություն կարող եք ստանալ Հայինայբանկի Գլխամասային գրասենյակում, հետևյալ հասցեով՝

Ի.Երևան, Նալբանդյան փ., 46, հեռ.: 56.07.25, 56.07.63, 54.18.03,

ինչպես նաև Երևանում եւ հանրապետության սարածաբաններում գործող մասնաճյուղերից:

2002 թ.-ի նոյեմբերից իր գործունեությունը է սկսել նաև Հայինայբանկի Սեպհանակերի մասնաճյուղը (Վազգեն Մարգարյանի փ., 21), որտեղ հաճախորդներին նույնպես առաջարկվում են ժամանակակից բոլոր բանկային ծառայությունները:

Հրավիրում են Զեզ այցելելու Ինտերնետ ցանցում մեր դաշտանական www.nsb.am էջը: